

Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzata

Gazdasági Program 2015 – 2019

Nagyvenyim, 2015. április 21.

„Azoknak, akik községet, várost, vármegyét és államot vannak hivatva igazgatni, nemcsak a tudás, hanem az egyetemes nemzeti világszemlélet és gyakorlat szempontjából is egy nevezőn kell lenniük. Egy nevezőre kell hoznunk az állam, a nemzet, az autonómiák feladatait és szellemét, mert különben a közösség nagy gépezete nem szolgálhatná a célt, amely mindannyiunk szeme előtt lebeg.”

/Megnyitó 1936. március 2. a Közigazgatási Továbbképző Tanfolyam ülése/

Köszönetnyilvánítás

Köszönetemet és tiszteletemet fejezem ki a Képviselő-testület és a Bizottságok tagjainak, valamint Jegyző Asszonynak a Gazdasági program összeállítása során kifejtett munkájukért, az észrevételekért, az együttgondolkodásért és az építő kritikáikért.

2014. október 21-én régi-új testület alakult, amely e „régiségében” sem könnyen birkózott meg a saját „újdonságával”.

A testület jogszabályi kötelezettségénél fogva gazdasági programot alkot. A jelen dokumentumhoz fogható, hasonlóan átfogó jellegű, elemző-értékelő helyzetfeltáráson alapuló jövőképet felvázoló dokumentumot Nagyvenyim testülete még soha nem készített.

Köszönöm, hogy e tapasztalat hiányában is, végül mindenki részesévé vált ennek a munkának, hozzátette saját gondolatait, vagyis egy darabot magából, a közös eredmény érdekében.

Bizonyára nem lett tökéletes a mű, sőt időnként majd átdolgozásra is szorul, de elindított minket egy, az eddigitől másabb megközelítés, Nagyvenyim jövője szempontjából kiemelt jelentőségű, alkotó és építő munka útján. Ez számomra rendkívül inspiráló.

Köszönet és tisztelet jár az „Érdeklődőnek” is. Vállalkozónak, Civilnek és Magánszemélynek egyaránt, aki időt szánt rá, hogy belenézzen, megismerje az e dokumentumba foglalt tényeket, véleményeket, célokat és álmokat. Együtt kell dolgoznunk azon, hogy minél több valósulhasson meg ezekből. Kívánom, hogy ez sikerüljön, Magunknak, Nagyvenyimnek!

*Vargáné Kaiser Katalin
polgármester*

Tartalom

BEVEZETÉS	4
ALAPVETÉSEK	6
1 HELYZETELEMZÉS-HELYZETÉRTÉKELÉS	8
1.1 Általános helyzetelemzés	8
1.1.1 Földrajzi elhelyezkedés	8
1.1.2 Természeti és épített környezet	8
1.1.3 Infrastrukturális és szolgáltatási ellátottság	10
1.1.4 Gazdasági potenciál	12
1.1.5 Demográfiai helyzetkép	14
1.1.6 Az oktatás-nevelés helyzete községünkben	15
1.1.7 Egészségügyi helyzetkép	18
1.1.8 A sport helyzete Nagyvenyimen	20
1.1.9 Társadalmi kapcsolatok rendszere	23
1.2 Az önkormányzat gazdasági helyzete és a működés tendenciái	27
1.2.1 Nagyvenyim vagyoni helyzete (közép- hosszú távú vagyongazdálkodási terv)	27
1.2.2 Nagyvenyim Nagyközség pénzügyi és költségvetési helyzete	28
1.2.3 Az előző ciklusprogram végrehajtottságának értékelése	29
1.2.4 Folyamatban lévő beruházások, fejlesztések	33
1.2.5 A különböző szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés, érintettség vizsgálata	33
1.3 SWOT analízis (külső-belső környezetelemzés)	36
2 NAGYVENYIM JÖVŐKÉPE	38
2.1 A fejlesztési területcsoportok „cél-eszköz-forrás” struktúrája	38
2.1.1 Gazdaság – és településfejlesztés	38
2.1.2 Idegenforgalom-turisztika	39
2.1.3 Társadalmi kapcsolatok	40
2.1.4 Munkahelyteremtés	40
2.2 A településfejlesztési politika célkitűzései által meghatározható programpontok	42
3 A GAZDASÁGI PROGRAM MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FORRÁSBIZTOSÍTÁSA	44

BEVEZETÉS

A 2014. október 21-én megalakult Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének törvényi kötelezettsége egy új gazdasági program elkészítése.

Mötv. „116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

A gazdasági program elkészítését a Mötv. 42. §-ának 4. pontja alapján a Képviselő-testület hatásköréből nem adhatja át.

Korábban Nagyvenyim Község Önkormányzat Képviselő-testülete megbízatásának időtartamára (2010-2014), a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) alapján, 4 éves időintervallumra vonatkozóan fogadta el gazdasági programját, ebből következik, hogy a jelenlegi Képviselő-testületnek új gazdasági programot kell készítenie a 2014-19-es ciklusra. Természetesen az előző ciklusok törekvéseit, elképzeléseit - még ha azok nem is voltak mindig rögzítve-, a józanész határain belül tiszteletben kell tartanunk, és folytatnunk kell.

A Képviselő-testület Gazdasági programját alapvetően a megbízatásának időtartamára készíti el, azonban törekedve arra, hogy a helyzetfeltárásból kiinduló jövőkép-alkotás jól követhető pályát rajzolhasson a település fejlődésének.

Hisszük, hogy a Gazdasági program akkor tölti be igazán a szerepét, ha a célok meghatározása a nyilvánosság bevonásával történik, és az egyes területeken megfogalmazott célokkal egyetértenek az adott területen érdekeltek. Megvalósításának alapját pedig a település ereje, a lakók, vállalkozók és a civil szerveződések aktivitása adja. Ezek előmozdítása érdekében a Gazdasági program tervezetét annak elfogadása előtt nyilvánosságra hozzuk, és társadalmi vitát kezdeményezünk róla.

ALAPVETÉSEK

„A kormányzati szintek közül a helyi önkormányzat áll a legközelebb az állampolgárokhoz. Szerepet játszik a helyi lakosság érdekeinek és véleményeinek képviseletében, lehetőséget ad a politikai részvételre és a különböző vélemények kifejezésére, azaz kulcsszereplő a demokratikus politikai rendszerekben. A helyi önkormányzat nem csupán azért van, hogy a helyi problémákat helyben, a polgárokhoz és magához a problémához közel kezelje, hanem az is feladata, hogy létrehozza és erősítse azt, amit polgári öntudatnak szokás nevezni...” (Kákai László, 2004)

Az önkormányzás tehát az államháztartás helyi szintjét jelenti, a helyi választópolgárok közösségét érintő közügyek önálló, demokratikus intézését, vagyis a helyi hatalomnak a lakosság érdekében történő gyakorlása. A Képviselő-testület dolga az, hogy döntéseit a település egészéért viselt felelősséggel hozza. Az önkormányzatra az egész társadalom szempontjából is alapvető feladatok hárulnak, mint például a kommunális, egészségügyi, szociális, kulturális ellátás, az oktatás működési feltételeinek biztosítása, vagy a társadalmi együttélés fejlesztése. E feladatok megoldása során az önállóság mellett megfelelően érvényesülnie kell a központi akaratnak is, hiszen a társadalmi közkiadások fedezetül jelentős részben a központi költségvetésből érkező források szolgálnak. E finanszírozási rendszerben tehát ott feszül az alkotmányos, közjogi függetlenség és az anyagi függőség problematikája. Önkormányzatunk anyagi lehetőségeit alapvetően meghatározza hát a makrogazdasági helyzet és a centralizált jövedelemelosztás aránya a központi és a helyi önkormányzati alrendszer között. Az önkormányzat, mint helyi politikai rendszer működéséhez kapcsolódó feladatok jellege közösségi, ellátásuk érdekében a település közbevételeket szerez, míg finanszírozásuk közkiadásként nyilvánul meg. E közösségi elven szervezett szükségletek kielégítésének forrását biztosító, a közpénzek felhasználásának feltételrendszerét szabályozó tevékenység a közpénzügyek menedzselése. Az ellátandó feladatok az önkormányzat által rövidebb vagy hosszabb távon elérni kívánt célokon alapulnak, tulajdonképpen nem másként, mint kihívásokra adott válaszokként értelmezhetők, melyek során irányítási, menedzselési tevékenységet végez a Képviselő-testület. Munkája az igények és a lehetőségek közti harmóniateremtésről szól, vagyis közpolitikai programokat alkot, mégpedig a helyi társadalom és gazdaság működtetésének érték- és érderendszerében. Vagyis, - Kovács Árpád gondolata nyomán - aki politikáról beszél (helyi szinten is) az társadalomról, gazdaságról és persze pénzről is beszél, és ez fordítva is igaz.

A Gazdasági program tehát nem más, mint a Képviselő-testület helyzetfeltáró munkájának megállapításain nyugvó térkép, a megfogalmazott társadalmi, gazdasági és pénzügyi kihívásokra való reagálási terv, a helyi közpolitikák stratégiába, programokba való illesztése.

1 Helyzetelemzés-helyzetértékelés

1.1 Általános helyzetelemzés

1.1.1 Földrajzi elhelyezkedés

Nagyvenyim Nagyközség a Dunántúlon, Fejér megyében, a Mezőföld déli részén, a Dunától nyugatra kb. 6 km távolságban található, Dunaújváros vonzáskörzetéhez tartozó település. A két település közötti távolság alig 10 km. Nagyvenyim határai: északon Perkáta, észak-keleten Rácalmás határterülete, keleten Dunaújváros, délkeleten Baracs - Apátszállás, nyugaton Mezőfalva. Nagyvenyim Nagyközség része Mélykút településrész, mely légvonalban mindössze 3 km-re található a településközponttól észak-nyugati irányban, azonban személygépjárművel járható közlekedési útvonalon csak Dunaújváros irányába, a 62-es főközlekedési útról a 6-os számún át, csak jelentős kerülővel megközelíthető, jelenleg előregedő, infrastrukturális hiányosságokkal rendelkező, ám gazdasági potenciáljának feltárására váró és vágyó településrész. A Nagyvenyimen áthaladó 6219-es jelű út, mely Dunaújváros – Sárbogárd közötti mintegy 24 km-es hosszán fűzi fel Nagyvenyimet és Mezőfalvát Székesfehérvár és a Balaton irányába, egyelőre az M8-as pálya megépültének hiányában kénytelen a Dunaújvárostól vagy Dunaújváros felé tartó Kelet-Nyugati irányú személy, illetőleg teherforgalom jelentős részének levezetését biztosítani. E négy számjegyű út községünket kétfelé szeli, annak teljes hosszúságában terhelve környezetét (zaj, rezgés, közlekedésbiztonsági és átmenő bűnözési kockázatok körében), miközben jelenleg csak csekély gazdaságélénkítő hatással bír a településen.

1.1.2 Természeti és épített környezet

A település környezetének tájjellege igazi mezőföldi, a Dunántúlra jellemző, szelíd ívelésű halmokkal, patak menti füzesekkel, zöld legelőkkel. A község főutcájának egyes részeit díszfásor övezi az út mindkét oldalán. A központban igényesen kialakított kicsiny közpark és játszótér ad helyet a pihenni vágyóknak, kisgyermekes szülőknek. A falu egészére jellemző a parkosított, virágosított, igényes környezet. Az éghajlatra jellemző a meleg, száraz, mérsékelt forró nyár és a nagyfokú csapadékszegénység. A megye legszárazabb területe ez.

A község területén néhány kisebb, magánkézben lévő tavacska található, illetve több kisebb vízfolyás folyik keresztül rajta. A falu nyugati traktusában észak-déli irányban elhelyezkedő Baracsi ér mellett a legjelentősebb a szintén Baracs irányába tartó és a Baracsi érbe befolyó patak, mely a négy település szennyvizének átemelését végző nagyátemelő mellett elhaladva környezeti

terhelésnek erősen kitett. A település környezetében nagy kiterjedésű erdőségek nincsenek. A térség domborzati és növényzeti viszonyai alapján csekély a turisztikai hasznosíthatóság, némi horgászturisztikai potenciál mellett egyelőre egyáltalán nincsen turisztikai végpontot képviselő üdülési, vadászati és borturisztikai lehetőség. Azonban jelentős turisztikai potenciálok felé vezető útvonal mentén fekszik településünk, s a térségi együttműködések (egynapos turisztikai attrakciók felfűzésével) keretében kialakítható lenne egy természetjáró, kerékpáros, motoros (és akár autós) túraútvonal mind a 6-os fő út mentén észak-déli irányba Budapesttől-Mohácsig tartó tengelyre csatlakozó térségi útvonal részeként, mind pedig a Dunától a Balaton irányába tartó útvonal közvetlen pontjaként.

A környező területek természeti és éghajlati adottságai a szántóföldi kultúrák mellett a kertészeti tevékenységnek kedvező feltételeket jelentenek, ezen a területen meg kell találni a kihasználatlan lehetőségeket, a hasznosítás önkormányzati érdeket is érvényesítő lehetőségeit fel kell tárni, és előmozdítani beindulásukat.

Nagyvenyim a település fiatal kora okán nem bővelkedik az épített környezet hagyományainak lenyomatában. Egyetlen műemléképületünk a több mint 2 ha-os területű Szent Bernát Arborétumban található, a Római Katolikus Egyház tulajdonában álló ciszterci Rendház mely az 1730-as években épült egyházi birtokközpont, plébánia, papi képző volt, és szerves egységet alkot a vele közvetlen szomszédságban álló, a háború utáni időben épült, igazából nem befejezett, jelenleg is torony nélküli templommal. Az arborétum területe a XVII. századi Rendházzal turisztikai jelentőségűnek tekinthető. Lehetőségeinek kihasználása és bővítése a szálláshelyszolgáltatási és a kulturális tevékenységek körében lehetséges.

A község településképét alapvetően meghatározza a központban álló, jelenlegi formáját több bővítés során elnyert, most éppen energetikai korszerűsítést s ezzel külső megújulását élő Községháza és a vele szemközt elhelyezkedő, már szintén bővített és tornacsarnokkal ellátott általános iskola épülete, valamint a központi ügyeletet is ellátó épületszárnnyal kiegészített Egészségház.

A település fejlődése nemcsak a lakónépesség számának növekedésében, hanem a község arculatában is jelentkezik. Ennek fő jellegzetessége az egységességre való törekvéssel párosuló funkcionalizmus. A 70-es évektől kezdődő dinamikus népességnövekedés korszaka után a település és épített környezete fejlődésben, az előttünk álló időszakban érdemes a községi arculat és benne a településközpont tudatosabb formálására koncentrálnunk, hiszen ennek gazdaságélénkítő hatása mellett legfőbb értéke a jelentős közösségépítő erő.

1.1.3 Infrastrukturális és szolgáltatási ellátottság

A településhez 4368 ha földterület tartozik. sajnálatos tény, hogy az önkormányzat saját művelhető, vagy más módon hasznosítható területekkel nem rendelkezik. A település külterületén lévő, magas aranykorona értékű földterületek döntő részét a Pálhalmai Agrospeciál Kft. műveli. A társaság a büntetés-végrehajtási intézményrendszer részeként azonban iparüzési adómentességet élvez.

A település önállóvá válása óta (1947. augusztus 1.) folyamatosan gazdagodik, fejlődik. Statisztikai adataink szerint 1949-ben összesen 193 lakóépületet tartottak nyilván, ma viszont 1500 feletti lakóházat regisztrálunk. Érdekes tény, hogy a lakásállomány dominánsan 4 vagy annál többszobás, ahol a helyiségek alapterülete nagyobb 12 m²-nél. A konyhával rendelkező lakások aránya 99,5 %.

A település iránti fokozottabb érdeklődést a közművekkel való ellátottsága is indokolta. 1985-ben épült meg a vezetékes vízhálózat, majd ezt követte a vezetékes gáz (az ivóvízhálózat hossza 37,9 km a gázcsőhálózat hossza 31,4 km), a telefonhálózat kiépítése, az utcák szilárd burkolattal történő ellátása. A közvilágítás a nagyközség szinte minden utcájában kiépített.

A jelenlegi ciklusban zárult a több települést összekötő, két ütemben megvalósított, több cikluson átívelő szennyvíz-közmű beruházás. Ezzel a település központi településrészén a közműellátottság teljes körűvé vált. Csatorna-rendszerünk műszaki konstrukcióját tekintve Kisapostagról a baracsi szennyvizet összegyűjtve, illetve Mezőfalváról, több átemelési lépcsőn keresztül, nyomott és gravitációs szakaszok váltakozásával, igen hosszú főművi rendszeren haladva Nagyvenyim központi átemelőjétől Dunaújváros irányába továbbítódik a négy település szennyvize. A két ütemben kiépült rendszerről elmondható, hogy a beruházási összeg csökkentésének indokán olyan konstrukció épült, aminek következtében viszont drága a rendszer üzemeltetése. Emellett, míg az I. ütem időszakában a gondot éppen az alulműködés okozta a szivattyúrendszerek üresjáratából fakadó fokozott kopás okán, addig mára a rendszer szinte elérte az engedélyezett továbbítási kapacitásához közeli átemelési mennyiségeket, ami pedig éppen a gyors műszaki avulást eredményezi. A rendszer üzemeltetésének legproblematisabb körülménye, hogy a dunaújvárosi vezetékszakaszra történő szennyvíz-átadás és a dunaújvárosi tisztítóra történő beszállítás árvitája a szennyvízszállítást végző szolgáltató és a befogadó DVCSH között jelenleg ismét függő jogi helyzetben van, miközben a település kvázi központját jelentő területen a szagterhelés sem lakossági, sem közintézményi szempontból nem tolerálható szinten van. A szagterhelés mellett jellemző probléma még, hogy az átemelő telítettsége estén a szennyvíz a sportcentrum és az óvoda között elhelyezkedő mélyebb területre, a patakmederbe folyik, jelentős környezeti terheléssel sújtva az egyébként védendő területet. E problémák műszaki megoldási lehetőségei erősen korlátozottak, és minden esetben a négy önkormányzat hatáskörébe tartozó kérdések. Lehetőség

van a végpontok közelében és az átemelőknél történő vegyszeradagolás beindítására, az átemelő biofilterének rendszeres tisztítására, illetőleg esetleges ennél is nagyobb beruházási költség mellett kiépíthető oxigén-befúvásos kezelési technológia megvalósítására, ami hosszabb távon esetleg olcsóbb üzemeltetést tenne lehetővé. Mindkét konstrukcióhoz előzetes méréseket és tervezést igényel. A probléma megoldása sokáig nem odázható, az érintett területen megvalósuló más, gépészeti jellegű beruházás (pl. tanuszoda létrehozása) tervezésével együtt esetleg kezelhetővé alakítható.

Ez időre azonban a belterületi úthálózat állapota olyan mértékben leromlott, hogy annak helyreállítása műszaki értelemben véve mára már nem tűr halasztást. Ezt az a tény is különösen indokolja, hogy a közlekedésre az autóbuszos, illetve a saját tulajdonú gépkocsival történő közlekedés a jellemző. A lakónépesség előszeretettel használ kerékpárt a helyi-térségi közlekedés eszközeként. Ezen környezetkímélő és barátságos közlekedési mód a községben relatíve jó körülmények között használható a kiépített kerékpárúton, ami csak a 6219-es út vonalán halad, és az iskola előtti szakaszon lévő, úttesten felfestett sávon. A település más részein közepes a kerékpáros biztonság, kiegészítő infrastruktúra pedig nem támogatja. Lakossági igény mutatkozik az egyébként sürgős felújításra szoruló buszmegállók és egyéb releváns, pl. vásárlási és intézményi pontokon történő kerékpártárolók kialakítására.

Vasúti közlekedés lehetősége elvben biztosított, a falutól kb. 3 km távolságra van, szinte senki nem veszi azt igénybe. A közlekedési lehetőségek, valamint a település logisztikai adottságai szempontjából meghatározó jelentőséggel bír úgy az M6-os autópálya közelsége, melynek a majdan megépülő M8-as autópályával való kereszteződése szinte a község határában került kialakításra, miként a Duna két oldalát összekötő Pentele híd közelsége is. E tényezőnek jelentős gazdaságélénkítő hatása lehet(ne).

A településen az önkormányzat fenntartásában működik egy 100 férőhelyes óvoda. A 9 tantermes - tornacsarnokkal rendelkező – iskola a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában és önkormányzati üzemeltetésben van, valamint egy - több mint 17 ezer kötettel rendelkező – könyvtárunk működik, jelenleg az iskola épületében, a művelődési ház részeként. A településen az elmúlt időszakban lezajló fluktuációs folyamatok és a helyben lakók bizalmának növekedése eredményeként az iskola teremkapacitásának azonnali bővítése szükséges. Tekintettel arra, hogy az iskola épületének bővítése kevésbé alkalmas lehetőség, meggondolandó a könyvtár és művelődési ház mielőbbi kiköltöztetésének kérdése. Ez mindkét intézmény lehetőségeinek kitágulását eredményezné.

Nagyvenyimen biztosított az egészségügyi alapellátás, aminek részeként 2 db, a gyermekek ellátását is biztosító vegyes háziorvosi praxis, 2 körzetes védőnői szolgálta és fogorvosi rendelés üzemel. A több település betegeit ellátó központi ügyelet településünkön történő működése jelentős komfort-többség az ügyeleti ellátást igénybe venni kénytelen helyi lakosság számára. Mélykúti településrészünkön is működik orvosi rendelés az egyik háziorvosi körzethez rendelt. E területen az „ellátás-kultúra” biztosítására biztosan beavatkozás szükségeltetik. Az Egészségház épületében nappali nyitvatartási rendszerbe üzemelő, magánkézben lévő patika működik, a felújított és kibővített Egészségház színvonalával minden tekintetben azonos szinten, mind az orvosokkal, mind az önkormányzattal jó együttműködésben, a lakosság megelégedésére. Önkormányzatunk a lakosság részére térítés ellenében igénybe vehető vérvételi-szolgáltatást, és EKG vizsgálati lehetőséget biztosít, jellemzően a dunaújvárosi központi laborhoz viszonyított rövidebb bejelentkezési és eredménybiztosítási idővel. A településen működő szociális ellátási, gyermekjóléti és családgondozói rendszer jól működik, új tevékenységi igényként egyre inkább megfogalmazódik a házi segítségnyújtás és betegápolás területén történő szolgáltatásbővítés.

Időskorúak bentlakásos elhelyezését biztosítja a Szent Ferenc Szegénygondozó Nővérek által épített, egyházi fenntartású Szeretetotthon.

A kikapcsolódást és sportolási lehetőséget biztosít az önkormányzat tulajdonában álló, de együttműködési megállapodás körében a Nagyvenyimi Sportegyesület használatába és üzemeltetésébe adott sportpálya, és ezzel szemben elhelyezkedő Sportcentrum, mely magánvállalkozásban épült és üzemel.

1.1.4 Gazdasági potenciál

Nagyvenyim földrajzi elhelyezkedése révén kedvező mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik. A településhez tartozó szántóterületek jó minőségűek, a 3300 ha szántó művelési ágú földterület legnagyobb részét a Pálhalmai Agrospeciál kft. műveli. A területen a földtulajdonok jellemzően keskeny sávot mutatnak, bérleti konstrukciók okán megfigyelhető a művelésben a koncentráció, ami nyilvánvaló volumen gazdaságosságot és a nagygépes művelés lehetőségét jelenti a gazdáknak. A jó minőségű mezőgazdasági területek ellenére a lakosságnak csak csekély hányada él a hagyományos mezőgazdasági tevékenységekből. Ennek oka az elmúlt időszakban végbemenő népességnövekedés jellegében keresendő, ami döntően a városból történő lakossági kiáramlás és vidékre való kitelepülést mutat. A település önállóvá válásakor lezajlott folyamatban és azóta sem jutottunk az önkormányzat számára jelentős gazdaságélénkítési és a saját bevételek markáns

növelési lehetőségét biztosító földtulajdonhoz, vagy más vagyontárgyakhoz. Jellemzően e területi hiány okán, Nagyvenyim nem bővelkedik az ipari termelésnek helyt biztosító területtel, ezért ipara nem jelentős. A községben élő aktív korú lakosság megélhetését a Dunaújvárosban működő cégek, vállalkozások biztosítják kb 85 %-ban. Több munkavállaló a helyi, illetve a városi munkalehetőségek szűkülésének hatására a településtől távolabb próbál munkát vállalni, vagy saját vállalkozási tevékenységbe kezd. A településen működő vállalkozások száma meghaladja a 300-at, a legnagyobb foglalkoztató az ipari termelést végző autóipari beszállító, a KVJ Művek Zrt. A 1, 5 Mrd Ft-os vagyonnal és 3 Mrd Ft-os árbevétellel rendelkező cég folyamatosan stabilan pozitív eredményességű, 2013-ban a mérleg szerinti eredménye 272 M Ft-os nagyságrendű volt, ezzel a település legnagyobb iparüzési adó fizető vállalkozása (ez mintegy 15 M Ft-os nagyságú évente és a teljes adóbevétel 20%-t adja). A társaság foglalkoztatott létszáma 2013. évben 134 fő volt. A cégvezetés folyamatosan végez fejlesztési tevékenységet és célja a helyi foglalkoztatottak számának növelése.

További jelentős iparüzési adó fizető vállalkozás például a mezőgazdasági tevékenységet végző Agro-concord Kft. A mintegy 600 M Ft-os vagyonú vállalkozástól, melynek eredménytartáléka 430 M Ft feletti, évente mintegy 8 M Ft-os nagyságrendű iparüzési adóbevételre számíthatunk. E vállalkozások együtt a település iparüzési adóbevételének mintegy harmadát nyújtják.

A településen működő további vállalkozások vagyoni, bevételi pozíciója széles spektrumon változó, iparüzési adó fizetési nagyságrendjük a fentiekhez képest csekélyebb mértékű és jelentős ingadozást mutat.

A 2011-es adatok alapján a 4974 fő lakónépességből 2315 fő foglalkoztatott, 188 fő a munkanélküli, 1201 fő inaktív és 1170 fő eltartott, megállapítható, hogy a férfiak foglalkoztatási aránya kedvezőbb, mint a nőké. Ezen adatok értelmében a település kedvezőbb munkaerő piaci helyzetben van, mint a Dunaújvárostól távolabb elhelyezkedők. Tekintettel az ISD Dunaferri csoport külföldi tulajdonosi szerkezetéből fakadó bizonytalansági tényezőkre a település számára fontos feladat a munkahelyek megtarthatóságának illetőleg fejlesztésének elősegítése, ehhez alkalmas eszközrendszer kialakítása. A munkahelyek megőrzése és létrehozásának szempontjából kiemelt jelentőségű lehet a munkavállalók egyes képzési konstrukcióba történő terelése, a helyi vállalkozások nem anyagi jellegű (inkubációs, információs) támogatásai, akár helyi fejlesztési iroda létrehozásával, helyi foglalkoztatási konstrukciók kidolgozása, akár saját önkormányzati vállalkozás útján, vagy helyi gazdaságfejlesztés által. Fontos tényező az önkormányzati beszerzések helyi ajánlattevők bevonása eredményeképpen történő foglalkoztatás-bővítés, a közmunka program, a vállalkozások együttműködéseinek közvetítő jellegű elősegítése, elmélyítése. A helyi foglalkoztatás bővítés kettős eredménnyel bír a település gazdasági helyzetére. Részben a helyi iparüzési adó hatása által, részben pedig a települési segélyekre

fordítandó összegek esetleges csökkenése által. A helyi gazdaságfejlesztés akkor valósítható meg eredményesen, ha ez az e területet érintő részletes elemzés alapján kialakított stratégia alapján megalkotott foglalkoztatás-bővítő akciótervek szerint valósul meg, kihasználva a területre fordítandó közösségi és állami források lehetőségeit. Ezt kifejezetten jótékonyan érintheti a település arculatának tudatos meghatározása, a helyi image és kialakítása a közösségi összefogás és lokálpatriotizmus település marketing eszközökkel történő erősítése.

1.1.5 Demográfiai helyzetkép

Nagyvenyimen a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a lakónépesség¹ (életvitelszerű lakóhely) **4874** fő. Ebben a statisztikai kategóriában az 1970-es év **2644** fős adatához képest 1980-ban mért csekély megtorpanás után 1990-ben 3367 fővel, 2001-ben 4814 fővel, a 40 éves időtávon trendszerű, 84%-os növekedés állapítható meg.

A község állandó népessége (bejelentett lakóhellyel rendelkezők) a 2011. évi népszámlálási adatok alapján **4088** fő. Ebben a statisztikai kategóriában az 1970-ben mért adat **2723**, itt is megfigyelhető a lakónépességi adatra is jellemző csekély visszaesés. 1990-ben a bejelentett lakóhellyel rendelkezőn száma 3451 fő, 2001-ben pedig 4122 fő. Megállapítható, hogy az elmúlt 40 éves időtávon e statisztikai kategóriában is jellemző növekedési fázisok vannak (ez csupán 50 %-os érték), ám az utóbbi évtized nem mutat emelkedést, sőt, néhány tíz fős visszaesés tapasztalható.

A városra jellemző nem éppen kedvező légszennyezettség miatt, főként a hetvenes évek végén, a nyolcvanas évek elején sokan telepedtek le a községben. Főként ez okozta a lakónépesség számának rohamos növekedését. Ehelyütt azonban megjegyzendő, hogy az elmúlt időszakra jellemző országos demográfiai jellegzetességek Nagyvenyimen is érzékelhetők.

¹ A népszámlálási **lakónépességbe** azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik... A népszámlálási lakónépesség fogalma igazodik a nemzetközileg elfogadott népszámlálási módszertanhoz is. A nemzetközi rendeletek és ajánlások ugyanis a népességszámnak nem a hivatalos bejelentésen alapuló, hanem a tényleges lakóhely szerinti megállapítását írják elő. **Nagyvenyim esetében fontos megjegyezni, hogy a lakónépességi adat tartalmazza a Pálhalmi BV Intézetben elhelyezett fogvatartotti állományt is.** Ez a lakónépességi csoport azonban nem szolgál önkormányzatunknak adandó normatív támogatás alapjául.

Állandó népesség: az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). ..

E két demográfiai jellegű statisztikai kategóriában figyelemmel kell lenni arra a tendenciára, miszerint a 40 éves időtávon az életvitelszerűen a településen lakók száma 2230 fős növekedést mutat, míg az állandó lakóhellyel rendelkezőké csupán 1365 fővel gyarapodott.

Látható a településen nem állandó bejelentett címmel rendelkező lakosság arányának növekedése. Ennek a településüzemeltetés szempontjából számos kedvezőtlen hatása lehetséges. A közszolgáltatásokat a lakosság teljes köre használja, azonban lehetséges, hogy egyes normatív jellegű bevételi kategóriák csak az állandó lakossághoz kapcsolódóan elérhetők az önkormányzat számára. Ezért fontos, hogy a közösségi célú tevékenységekhez és fejlesztésekhez kapcsolódó esetleges bevételszerzési helyzeteket szabályozási oldalról (ahol ez lehetséges) a használat jogcíméhez kössük az ingatlantulajdon mellett, vagy ellenében.

További érdekességet mutat e két kategóriára vetített 2011. évi népsűrűségi adat, amennyiben az állandó népesség 1 km²-re vetített értéke 93,6, míg a lakónépességé 111,6. Ez az adat egyes uniós források település számára való elérhetősége szempontjából relevanciával bírhat, amennyiben azoknál a városi rang, illetőleg a 100 fő/m² –t meghaladó népsűrűségi adat a támogathatóság feltétele.

A lakónépesség nemek szerinti megoszlása 2011-ben 2369 nőt és 2505 férfit mutat. A női lakosság legnagyobb létszámú korosztálya 55-59 év közötti (236 fő), míg a férfiaké a 35-39 éveseké (283 fő). A település gazdasági potenciálja és a foglalkoztatottság szempontjából történő beavatkozási pontokon ezek az adatok relevanciával bírhatnak.

A lakónépesség változás szempontjából az élve születésekből és halálozásokból számítható adat természetes fogyást mutat, ezzel azonban a vándorlási különbözet egyelőre viszonylagos kiegyenlítettséget jelez. Ezen adatoknak az intézményi háttér, az oktatás és egészségügy szempontjából jelentősége van.

Megállapítható, hogy a 15 évesnél idősebb korosztály nagyjából társas kapcsolatban él, melyben a házasság dominál az élettársi viszonyhoz képest.

A 7 évesnél idősebb korosztályban abszolút domináns a középfokú végzettségűek száma, melyből az érettségizettek aránya kicsivel magasabb, mint az érettségi nem szerzettké. Öröndetes, hogy az érettségizettek 45 %-a diplomát is szerez.

1.1.6 Az oktatás-nevelés helyzete községünkben

A 0-3 év közötti gyermekek napközbeni elhelyezését a Búgócsiga családi napközi látja el. Megalakulásukkal egy új színfolt jelent meg a községben, akik a nagyvenyimi közösségi életben is részt vesznek. A Búgócsiga Egyesület már 6. éve működtet Nagyvenyimen 2 családi napközit,

mellyel a nagyvenyimi bölcsődés korú kisgyermek napközbeni ellátását kívánja megoldani. A működtetéshez szükséges anyagi javakat önerőből, állami normatív támogatásból, valamint pályázatokból finanszírozza. Nyitva tartása igazodik a szülők aktuális igényeihez. Jelenleg 18 kisgyermek napközbeni ellátását vállalta (heti néhány napra, vagy minden napra) és 6 fő részére biztosít munkát. A szabad férőhelyekre a környező települések kisgyermeki is felvételt nyerhetnek, ám az idei évben több esetben is kellett jelentkezést visszautasítani férőhely hiánya miatt. Jelenleg nincs konkrét adatunk arról, hogy hányan szeretnék igénybe venni a nem létező bölcsődei ellátást. Szóbeli adatokra hagyatkozva évente 2-3 szülő az, aki nehezményezi ennek az ellátásnak a hiányát. Kialakítása nagy terhet róna a községre mivel a bölcsőde egészségügyi, az óvoda viszont oktatási intézmény, így óriási különbségek vannak a feltételek előírásában. Önkormányzatunknak középtávú tervként foglalkozni kell ezzel az ellátással, az igényfelmérésből származó megalapozottság alapján.

Az óvoda épülete egy eredetileg bika istállóként használt épületből, többszörös bővítés és felújítás után lett kialakítva, egy csodálatos udvar veszi körül. Jelenleg az épület energetikai korszerűsítése folyik. Ez a külső-belső teljes felújítás remélhetőleg megoldotta azt a jogos igényt, hogy az ablakok, a fűtés, a konyha, a padlózat olyan állapotba került, hogy egyelőre levette az önkormányzat válláról a terhet. Elvárt elképzelés az épület fenntartási költségeinek csökkenése, ami átcsoportosítva az egyéb tárgyi és személyi feltételek ellátására fordítható majd. A komfortérzet növekedése lesz az, ami a visszaköltözés után remélhetőleg gyorsan segít feldolgozni az elmúlt időszak fáradalmait a gyerekeknek, szülőknek, óvónőknek. Óvodánk tehetségpont. Nagy figyelmet fordítanak az idejáró kisgyermekek közötti egyéni különbségekre, így a differenciált nevelést helyezik előtérbe. Környezetvédelmi bázis óvodaként működnek a környéken. Kihhasználva a nagy udvar előnyeit, programjukkal elnyerték a Zöld Óvoda és Madárbarát Óvoda címet is. A gyönyörű udvaron az óvoda dolgozói igazi játékbírodalmat alakítottak ki. Az óvoda csoportszobáiba lépve igazi mesebírodalomban találhatjuk magunkat, a sok játék, az ízléses berendezés és az óvó nénik ügyes keze által alkotott díszletektől. Tudjuk, hogy a kisgyermeknek ahhoz, hogy az iskolában könnyen boldoguljon, meg kell tanulnia kifejeznie magát, tudnia kell a mindennapi élet adta szerepeket, viselkedési mintákat alkalmazni, társaival és a felnőttekkel együttműködni. Ehhez a nagyvenyimi óvoda kiváló ismereteket, stabil alapokat biztosít az odajáró kicsiknek. A sok érték mellett fájó pont a tornaszoba hiánya. Ennek megoldását középtávú terveink között szerepeltetni kell.

Nagyvenyim két oktatási intézménye, a Nefelejcs Napközi-otthonos Óvoda és a Nagyvenyimi Kossuth Lajos Általános Iskola elválaszthatatlan módon kapcsolódik össze. Aki településünkön éli vagy élte gyermekkorát, e két intézmény emléke örökre belévészódik, mert bárhová is veti a sors, a gyerekkor egyet jelent az óvodával, iskolával. Együttműködésük ezért nélkülözhetetlen. A két intézmény nevelői évek óta bepillantanak egymás életébe, közösen együttműködnek abban, hogy az óvoda-iskola átmenetet segítsék.

A falusi iskola mindig is családias, zöldövezeti jellegével emelkedett a városi tömegiskolák fölé. A folyamatosan emelkedő létszámuk ellenére törekednek arra, hogy egyénre szabott oktatással, differenciáltan foglalkozzanak a tanulókkal, fejlesztő foglalkozásokkal segítsék azokat, akiknek szükséges és kiemelten foglalkozzanak a tehetségekkel. Az iskola 2014-ben vált Tehetségponttá, ahol a zenei élet területén, a drámajátékokkal, a kötélugrással, a polgárvédelemmel, valamint idegen nyelvoktatással mutatja be, hogyan kezeli a tehetségeket. Szakembergárdájuk jól felkészült pedagógusból áll, humánerőforrásukat folyamatosan pótolják, fejlesztik. Az iskola hagyományrendszere hosszú évek alatt alakult ki. Kiemelkedő eseményei: a Sulihét, a Kossuth-nap, a Tökbuli, a Mikulás-délután, a Karácsonyi műsor, az Adventi műsor, Farsang, Valentin-nap, Suligála, Bolondballagás. Megemlékeznek a jeles ünnepekről: Zenei világnap, Aradi vértanúk napja, Víz világnapja, Magyar zászló és magyar címer napja, Költészet napja, Anyák napja. Méltó keretet adnak a Tanévnyitó, Tanévzáró és Ballagási ünnepélyeknek. A szabadidő kulturált eltöltésére nevelik a gyerekeket. Színházlátogatásokkal, zenei bérlettel a kultúrát, a Kutatók éjszakáinak látogatásaival a tudományt, a túrákkal, korcsolyázással a testmozgást, a táborokkal a szórakozás helyes szokásait mutatják meg a tanulóifjúságnak. Színvonalas műsokkal emlékeznek meg a községi szintű nemzeti ünnepeken, ahol a tanulókon, szülőkön kívül a falu lakosságának egy részét is sikerül közös ünneplésre készíteni.

Édes teher az nagymértékű létszámnövekedés, amit az elmúlt 3 évben elért az iskola. Az 1999-es határozatot, mely szerint a földszintre beköltözött a művelődési ház, nehezen élték meg. Bár rendkívül jó kapcsolatot alakítottak ki a kéz intézmény dolgozói, mindenben segítették egymást, a létszámnövekedéssel egyre több sérelmet éltek meg mindkét oldalon.

Az elmúlt három évben a kiemelkedő tolerancia ellenére, egyre több sérelmet szenvedett mindkét intézmény, így a szétválás nélkülözhetetlen. A művelődési ház a programok összeecsúsztatása miatt sokszor lemond az iskola javára, az iskolai osztályok, foglalkozások szinte teljesen beköltöztek a művelődési ház termeibe, önálló életük szinte megszűnt. De az iskolások helyzete sem egyszerű, mivel ezek a helyszínek átalakítás nélkül nem igazán méltó helyei a foglalkozásoknak. A megoldás sürgető feladat ró az önkormányzatra.

A gyermekjóléti és családgondozói szolgálatnál két szakember dolgozik, gondozottjaikkal napi kapcsolatban vannak, és törekednek a gyors segítségnyújtásra, ami a nehéz helyzetben lévők számára a legnagyobb segítség. Jól kiépített jelzőrendszer segíti munkájukat, a jelzőkkel való kapcsolattartás megfelelő, kapcsolatuk jó. Többször azonban úgy érzik a későiek a jelzések, nem megfelelő a kommunikáció az egyes jelzők között, még nem mindenki látja át, mely dolgok azok, amelyeket jelentési kötelezettség terhel, annak elmaradása, pedig gondot okozhat a későbbiekben. Ezen a területen szeretnének előrelépni. Az Önkormányzat épületében alakították ki családi hangulatú szobájukat, ahová bármikor, bárki, bármilyen gonddal betérhet, biztosan meghallgatásra talál, és egyéni problémájukra szakszerű választ kapnak. Sajnos a község lakói közül még sokan nem ismerik a szolgálat lehetőségeit, feladatait, nem biztos, hogy kéri a segítségüket. A község intézményeivel nagyon jó kapcsolatot ápolnak, óvoda, iskola, védőnői hálózat, háziorvosok. Egymásnak nagy segítséget adnak a munkában. Évek óta adományokat gyűjtenek, szortíroznak, adományosztásokat szerveznek. Ezt a kezdeményezést szeretnék továbbvinni, mert a rászorulóknak igen nagy segítséget jelent. Felvállalták a közösségi munkára jelentkező diákok koordinálását, igyekeznek minél hasznosabb feladatokba bevonni őket, amely hasznára válik a közösségeknek és a feladatot vállaló egyénnek is. Szeretnének hasznos képzési programokat helybe hozni, hogy a szakképzetlen munkaerőt segítsék munkához juttatni. Gondjaik között a tárgyi feltételek hiánya mellett (laptop, szolgálati mobil, székek), a városi ügyintézésre való beutazási nehézségeket és szupervízió hiányát jelölik meg. Legnagyobb gondnak azonban ők is a házi segítségnyújtás hiányát érzik. Szeretnék, ha munkájukat további szakemberek segítenék (pszichológus, jogász), mert többször találkozhatnak agresszióval, időnként veszélyes a terepmunka is.

1.1.7 Egészségügyi helyzetkép

Nagyvenyim lakosainak egészségügyi ellátását kettő vegyes (felnőtt és gyermek ellátású) praxis végzi. A két praxisban együttesen ellátott létszám mintegy 3400 fő. Dunaújváros közvetlen közelsége miatt, főleg a városból települnek ki az emberek. Az elköltözések és a beköltözések során, illetve a városi munkahelyek miatt dunaújvárosi háziorvosoknál maradnak, vagy jelentkezik át a betegek. A gyermeklétszám stagnálása illetve lassú csökkenése miatt a dunaújvárosi gyermekorvosok praxisaik feltöltéséhez a környező településekről próbálnak pácienseket szerezni. A háziorvosok 08-16 óráig látják el a lakosságot. A rendelési időn kívül a házi beteglátoogatást, valamint a készenlétet, sürgősségi ellátást végzik. 16-08 óráig a kistérség központi ügyelete településünkön működik.

A 2011-ban felújított orvosi rendelők, valamint az ügyeleti komplexummal való bővítés jelentősen javította a betegellátás színvonalát. A fogorvosi rendelő kiváló műszerezettségű, szakmailag jól felkészült munkatársakkal színvonalas ellátást nyújt a lakosságnak. Külön váróhelyiség került kialakításra, külön bejáratral. A lakosság részére önálló vérvételi hely, és EKG helyiség áll rendelkezésre, jó szakképzettségű asszisztenssel.

A Mélykúti orvosi ellátás az I. sz. praxishoz tartozik, hetente egy alkalommal helyszíni rendelést biztosítva. A rendelő belső tere 2014-ben felújításra került. A rendelő épülete rossz állapotban van. A három részre osztott épület tulajdonviszonya és állaga átgondolást és hosszútávon való rendezést igénylő probléma.

Két fiatal, nagyon jó szakmai és emberi tulajdonságokkal rendelkező védőnő dolgozik településünkön, az egyik gyermekvállalása okán helyettesítése előttünk álló feladat lesz hamarosan. A háziorvosok közti kommunikáció nem zökkenőmentes, az emberi és érdekbeli különbségek súrlódásokat okoznak. Az ügyeletes gépjárműnek nincs külön garázs.

A lakosság egészségi állapotának megőrzése jelentős feladat, részben az egészségügyi szakszeméllyel, együttműködve a védőnőkkel és a Művelődési ház személyzetével. A lakosság idősödésével, a nyugdíjkorhatár emelésével, a szociális helyzet romlásával, több feladat hárul résztvevő személyzetre.

Fontos tevékenység a primer prevenció a szűrővizsgálatok, egészségnapok, felvilágosító cikkek, programok szervezése, védőoltások népszerűsítése. Emellett a szekunder prevenció háziorvosi gondozás szakmai javítása, állapotromlás megelőzése, személyi háttér biztosítása, részben állami feladat, de az önkormányzat segítségével.

Az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése, a lakosság egészségi állapotának lehető legjobb színvonalon tartása stratégiai fontosságú, hiszen a munkaképesség fenntartása alapvető fontosságú az állami bevételek és a nyugdíjrendszer szempontjából. Fontos, a lehetőség szerinti hagyományos családszerkezet megtartása, ennek egészségi, szociális vonzata is jelentős. Ennek érdekében felvilágosító előadások, programok, egészségnapok, szűrőprogramok szervezése szükséges. Jelentős probléma a magas vérnyomás betegség, az elhízás, a cukorbetegség és a daganatos betegségek számának növekedése. Egészséges táplálkozásra (nem szélsőséges), a természetes, hazai alapanyagok, gyümölcsök, haltermékek fogyasztására való ösztönzés fontos. Emellett a mozgás egészségjavító előnyének kiemelése, családi, közösségi, iskolai sportolás elősegítése, létesítmények létrehozása, fenntartása, karbantartása.

1.1.8 A sport helyzete Nagyvenyimen

A testmozgás az egészséges életmód része, mely meghatározza jelen-és jövőbeni életünket. Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testülete és az intézményvezetők elkötelezettek a sporttevékenységek támogatása iránt. Az egészségtudatos életmód elsajátítása már az óvodában elkezdődik és egészen a nyugdíjas korosztályig minden korcsoporton átível.

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája.

Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítják a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, a kooperáció kialakulásához.

Az óvodában minden gyermek számára biztosítva van a mozgáslehetőség, amit a gyermek szervezete és idegrendszere igényel. Az óvónők mintaadó magatartással járulnak hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához és öröm forrása legyen. Heti egy alkalommal a csoportszobában vagy az iskola torna csarnokában, jó idő esetén, az udvaron folynak a kötelező testnevelés foglalkozások. Az óvodapedagógusok minden nap lehetőséget biztosítanak arra, hogy az épület és az udvar adottságának figyelembevételével, óvónői irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A testnevelés foglalkozások során teremtenek alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is /lábboltozat erősítés, gerinctorna/.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezik és alkalmazzák a testnevelés során. Tornaszoba hiányában a csoportszobában végzett testnevelés foglalkozások a rendszeres teremrendezés miatt megnehezítik a dolgukat. A pakolásba szükségszerűen be kell vonni a gyerekeket is korosztálytól függően, mely rendkívül sok balesetveszélyt rejt magában. Az iskolai tornacsarnokba való eljutást pedig az időjárás nehezíti, a szülők nem minden esetben partnerek az időjárásnak megfelelő öltöztetésben, nem veszik szívesen, ha rosszabb időben kimozdítjuk a gyerekeket. A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percre tart, mely során megalapozzák azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. Teremben, öltözőben az óvoda egész területén biztosítanak lehetőséget a mozgásra.

Törekvés, hogy minél többet tartózkodjanak a szabadlevegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatásait. A Nagyvenyimi Nefelejcs Napközi-otthonos Óvoda tehetségpont, melynek kapcsán heti rendszerességgel működik óvodánkban képzett szakmai vezetővel néptánc, januártól pedig modern táncsal való ismerkedés lehetősége. Ezek

során további mozgáslehetőséget tudunk biztosítani az érdeklődő gyerekek számára, ahol nemcsak a mozgásigény kielégítése, hanem a táncmozgás alapjaival is megismerkedhetnek a gyerekek a korosztályuknak megfelelően. Az iskolában a testnevelés oktatás személyi és tárgyi feltételei adottak. Mind az alsó, mind a felső tagozatban szakirányú képzéssel rendelkező pedagógusok foglalkoznak az iskoláskorú gyermekekkel. Az iskolához tartozik egy kettéosztható tornaterem, mely a hét minden napján reggel 8-16 óráig teljes tanulói kihasználtsággal működik. A gazdag iskolai és községi programoknak köszönhetően sokszor kevésnek bizonyul a szabad kapacitás.

A testnevelés oktatáshoz szükséges eszközök nagy részének száma a tanórák megtartásához elegendőnek bizonyulnak. Vannak azonban olyan eszközök is, melyek hiányoznak ahhoz, hogy a keret tantervben szereplő sportágakat megismertethessük a gyerekekkel. Ilyen például a magasugrószivacs, ennek ellenére az iskola felszereltsége jónak tekinthető. Az iskolában több sportszakkör működik: alsós labdarúgás, szivacskezilabda alsósoknak, kézilabda felsősöknek, atlétika, ugrálókötél, sor- váltóverseny, asztalitenisz. Az idei évben a Dunaújvárosi Városi Sportiskolával együttműködve indult szivacskezilabda foglalkozás, melyhez a labdákat, kapukat, kézilabdákat, a meglévő kézilabda kapura hálót hozott az iskolába, illetve a harmadikosok által alkotott csapatot sportfelszereléssel látta el. A program sikerességét az edzéseken tapasztalható létszám, valamint a gyerekek látványos fejlődése is mutatja. Az iskolai csapat az országos szivacskezilabda versenyen is szerepelt az idén, részt vettek és részt vesznek a városban a DVSI kupán, továbbá részt fognak venni az áprilisban megrendezésre kerülő Kalocsa kupán. Továbbiakban szeretnék a sportágat tovább népszerűsíteni az iskolában, hogy több gyerek megismerhesse ezt a sportot. A szivacskezilabda mellett atlétika és ugrálókötél szakkörökre járhatnak a diákok. Az atlétikaedzések hatékonyságát mutatja, hogy ameddig a 2013/2014-es tanévben nem sikerült versenyzőt vinnünk a diákolimpia megyei mezei futóverseny döntőjére, az idei tanévben 9 nagyvenyimi futóval utazhattunk Enyingre a megyei döntőre. Az ugrókötelesek április 15-én tartanak bemutatót Dunaújvárosban a Tehetség napon, valamint a Falunapon lesznek újra láthatóak. Már az idén elkezdődött a felkészülés a 2015/2016-os Országos versenyen való részvételre. Az ugrókötelesek a nagyvenyimi tehetségpont részét is képezik. Az iskolás gyerekek részt vettek és vesznek a diákolimpián körzeti labdarúgásban, mezei futóversenyen, sor- és váltóversenyen, kinder sportban és községi rendezvényeken ugrálókötéllel. Az iskolában ezt a 3 területet tekintjük a sportélet 3 alappilléreinek. Ezen kívül ping-pong, alsós labdarúgás és felsős kézilabda szakkörre járhatnak a diákok.

Sajnálatos módon a labdarúgás sportág utánpótlás képzése Nagyvenyim községben nem működik olyan szervezett formában, mint a szomszédos településeken, így nem tartjuk indokoltnak a sportág kiemelését, pedig mind az iskola, mind a község ettől a sportágtól várhatná a legnagyobb

mértékű állami támogatást. Ahhoz, hogy sportban a régiókban egy meghatározó bázis lehessünk, az infrastruktúrát és még a tárgyi feltételeket javítanánk, bővítenénk. A kézilabdának tökéletes lehetőséget biztosít a tornaterem, azonban a tetőszerkezet felújításra szorul. Beázik és balesetveszélyessé válik a pálya parkettaborítása. A testnevelés órák és atlétika-foglalkozásokhoz fontos lenne egy futópálya kiépítése. Az iskolai és versenysporton kívül a futópálya lehetőséget biztosítana a községben élőknek, az egészséges életmód kialakítására, a napjainkban uralkodó "runner" ("futó") életmód szervezésére. A pálya több versenynek, edzésnek helyszínt biztosítana, amelyekből a község bevételhez juthat. A diákoknak az éves versenyzést egy garnitúra mezben kell megoldani. Ez mind szervezésben, mind higiéniailag gondot jelent. Ennek a problémának a megoldására külső segítségre van szükség. Az ugrálókötelesek tudása kiváló sajátossága lehetne Nagyvenyimnek, azonban versenyeztetésüket és fellépésre utazásukat a tankerület semmilyen formában nem támogatja. Azonban ez egy olyan sporttevékenység, mely a régióban egyedülálló, azáltal önkormányzat által támogatandó sportág lehet a jövőben.

A művelődési ház nem csupán a kulturális élet központja községünkben, hanem elkötelezett híve az egészséges életmód népszerűsítésének. Ehhez kapcsolódóan számos programot biztosít a község lakói számára a mozgásigény kielégítésére, a testmozgás népszerűsítésére.

A délutáni szabadidő hasznos eltöltéséhez nyújt segítséget az alakformáló Asszony torna, melynek népszerűsége évek óta egyre nő. A gyógyító, harmonizáló gerinc és ízületi tornával minden érdeklődő megteremtheti számára kortól és nemtől függetlenül a fájdalommentes mozgás lehetőségét. A Tai-chi órákon olyan komplex mozgásformát, sajátítanak el az érdeklődők, amely a testre, elmére és a lélekre egyaránt hat. Javítja a test fizikai tulajdonságait: hajlékonyságot, mozgáskoordinációt, fizikai erőt, egyensúlyozóerőt, kitartást, fűrgeséget. Egyszóval: vitalitásnövelő. Megnyugtatja az elmét, ezért a stressztűrő képességet is fejleszti. Lehetőség van a Jóga csoporton belüli test-és lélek harmonizációra is, mely hetente nyújt lehetőséget az érdeklődőknek. A művelődési ház keretein belül a táncnak, mint mozgásformának is több fajtája áll az érdeklődők rendelkezésére. A legfiatalabbak a Hip-hop táncsoport tagjaként sajátíthatják el a dinamikus táncformákat táncoktató vezetésével. Ők a községi rendezvények gyakori és igen kedvelt résztvevői. Azok, akik a modern táncokat részesítik előnyben, tagjai lehetnek a Moderntánc csoportnak.

A Nagyvenyimi Néptánc csoport szintén a Művelődési Ház keretein belül működik. Táncpróbáikat hétfőként szombaton tartják, tagjai fáradhatatlan táncosok. A néptáncsoport az idei évben ünnepelte megalakulásuk 20. évfordulóját. Gyakori résztvevői a falunapoknak, községi

rendezvényeknek. Többször nagy sikerrel szerepeltek az Altomünsteri partnertelepülésünkön rendezett kulturális programokon. A szakmai versenyeken kitűnő eredményekkel szerepelnek. A művelődési ház ad helyet a már több éve működő Felnőtt Társastánc Klub tagjainak is, akik kéthetente rendszeresen találkoznak és művelik a mozgás ezen formáját. A községben vállalkozói keretek között működik a Vital Fitt Sportcentrum, mely szintén gazdag lehetőségeket biztosít a sportolni vágyóknak. Kínálatukban szerepel a „csocsó”, biliárd, bowling, fallabda, tenisz, futball, spinning, Spin Racing és amatőr bokszt a lakosság széles körének biztosítva a mozgás lehetőséget. A Sportcentrum vezetése elkötelezett az önkormányzattal való együttműködésre. Ennek keretében nyitott minden közös program, rendezvény megszervezésére és lebonyolítására. Sporttal kapcsolatos tevékenységet végez néhány civil szervezetünk is, ilyen a Nagyvenyimi Sport Klub, Erdőjárók Klubja természetbarát Egyesület, a Nagyvenyim és Környéke Postagalamb Egyesület.

1.1.9 Társadalmi kapcsolatok rendszere

A civil társadalom egy település közösségi életének cukra és sója: „a civil társadalom, melynek eszméje az autonóm kezdeményező személyiségeken alapszik, amelyben a polgárok önkéntesen vesznek részt érdekeik és értékeik megjelenítésére” (Prof. Dr. Kovács Árpád). Ez az önkéntesség és kezdeményező személyiség a civilek működésének mozgatórugója, mely Nagyvenyimen eddig az évente egy-két alkalommal kiírt, igen szerény civil pályázati támogatásra szorult.

A Nagyvenyimen létrehozott, bíróságon bejegyzett civil szervezetek száma 20 feletti, ami a település lakosságszámához viszonyítottnak nem nevezhető kevésnek. Ezek közül azonban néhány már megszüntette tevékenységét (bár a nyilvántartásból nem törölték), illetőleg átalakulóban van.

A jogi értelemben véve társadalmi szervezatként működőek között van két, az önkormányzat által alapított közalapítvány, a Nagyvenyimért Közalapítvány és a Kistérségi Szinergia Közalapítvány. Előző működési területe a községhez kapcsolódik, tevékenysége pedig a település fejlődésének előmozdítása. A másik működési területe sokkal inkább Dunaújvároshoz kötődik, a térségi feladatra utaló elnevezés ellenére is. A két közalapítvány közül a falufejlesztésre létrehozott Nagyvenyimért Közalapítvány (amióta az önkormányzat nem tudja a saját alapítású szervezetet támogatásban részesíteni) kevésbé aktívan működik, elnöke a közelmúltban tájékoztatta az önkormányzatot lemondási szándékáról. Gyakorlatilag a személyi jövedelemadóból befolyó 1%-ok felhasználásával végez támogatás-szétosztó tevékenységet. Korábban is ebben nyilvánult meg lényege, csak akkor lényegesen nagyobb összegek felett diszponált. A Kistérségi Szinergia Közalapítvány a közeli Dunaújvárosban végezte korábban, tényleges és sikeres fejlesztési, képzési

és támogató tevékenységét, azonban ennek eredményeiből nem, vagy csak kevéssé, és csak közvetett úton részesülhettünk. Mára ez a szervezet is holtpontra jutott.

Az iskola, mint korábbi önkormányzati intézmény által alapított „A ma gyermeke – Nagyvenyim jövője alapítvány” a tanulók sikereinek elősegítésére végzi tevékenységét, bejáratott éves menetrend szerint. Hasonló a helyzet, az óvoda dolgozói által létrehozott Alapítvány a Nagyvenyimi Óvodáért szervezet esetében is.

Nagyvenyimen sikeresek azok a civil szerveződési keretek között létrejött, és a Művelődési Ház „fennhatósága alatt” működő klubok, melyek jogi értelemben nem tekinthetők társadalmi szervezetnek, bírósági nyilvántartásba vételük hiányának okán, viszont működésük módja demokratikus alapú, és tagjaik tevékenységét deklarált céljaik érdekében szervezik. E klubok tevékenységüket a falu megbecsülése mellett, de saját „örömeikre” végzik. Igaz, sokban hozzájárulnak a falu életéhez, hírnevükkel a község hírét is viszik a világba, de mégis, míg a ténylegesen civil szervezetek maguk teremtik meg működésük fedezetét tagjaik befizetéseiből, addig a klubok működésének gyakorlati költségei nagyjából a Művelődési Ház költségvetését, s így az önkormányzatot terhelik. Miközben a hagyományokká érett kulturális programjaink mozgatórugói e szervezetek² amiért köszönet a tagságuknak és vezetőiknek, arra, hogy az önkormányzat őket civil szervezetként támogassa, nincsen jogi lehetőség, így az általuk szervezett programok költségvetési metodika szerint, az önkormányzat által kerülnek tervezésre és pénzügyi végrehajtásra. Ez a helyzet csorbítja e szervezetek autonómiáját is, s az önkormányzattól való függőséget is eredményez. A problémakör másik vetülete, mint potenciál, a „deminimis” támogatási jogcímek körében vetődik fel, amennyiben egy adott pályázó hároméves időszak alatt lehívható támogatásait bizonyos pályázati körben maximálják.

Így tehát a település, pályázati forrás-lehetőségei tekintetében akkor van kedvező pozícióban, ha fejlesztési elképzeléseikhez mérten elegendő számú, pályázatra alkalmas és képes (jogi, technikai, humán és gazdasági oldalról nézve) és pályázni szándékozó társadalmi szervezettel van együttműködési kapcsolatban. Ebben a megközelítésben Nagyvenyim –a relatíve nagyszámú szervezet ellenére- kedvezőtlen pozícióban van jelenleg. Tehát, míg a pályázati lehetőségek tekintetében a fenti szempontok szerint az önkormányzat erősen korlátozott, addig, mint a települést vezető felelős szervezetnek, a létező civileket, akár hivatalosak, akár nem, működésük fenntartása érdekében valamilyen formában támogatnia szükséges.

² Néptáncsoport, Aranydaru Nyugdíjas Klub a Dalkörrel, Foltvarró Klub, Aranykezű Öltögetők Klubja, Kötögetők Klubja, Mazsorett csoport, Felnőtt Társastáncsoport, Thai Qi Csoport, Jóga Csoport, Asszonytorna Csoport, Női Kar, a „Szerető Beszélgetések” Klub stb.

Az elmúlt években nálunk is létrejött néhány, ténylegesen civil szervezet is. Közülük volt, aki a Művelődési Ház klubjából kinőve magát vált egyesületté, de több olyan is, amelyik azonos érdeklődésű, szándékú lakossági csoportot tömörítve alakult és végzi cél szerinti tevékenységét. Ezek többsége egyszerű struktúrájú szervezeti keretek között működik, relatíve csekély létszámmal, működésük kötelező része a jogi létezésből fakad, s ezen túlmenően végzik kedvükre való munkájukat. Az önkormányzatnak nagyon meg kell becsülnie e szerveződések, hisz az összefogásban rejlő erő a település egész lakossága számára értékmentő és értékteremtő is egyben.

Összességében megállapítható, hogy a helyi civil társadalom nagyobbik része a valódi szerepének betöltéséhez, céljainak elérésére és pályázatképesség szempontjából maga is külső segítségre szorul. Ezen a területen az önkormányzat eddigi gyakorlata átalakítást igényel. A jelen állapot kialakulásában biztosan van szerepe annak, hogy az alapítók, tiszta szándékuk ellenére sem voltak képesek hatékony szervezeteket létrehozni, s létrehozásukkor keveredett, és azóta is abszolút módon keveredik a tevékenységszervező, inkább egyesületi jelleg és a forrásallokáló alapítványi jellemző. Ezen felül az önkormányzat számára a koordinációs és a nem pénzügyi eszközök útján történő támogatásokban rejlő lehetőségeket is meg kell vizsgálnia. A képviselő-testületnek számba kell vennie és vizsgálnia kell azokat a civil szervezeti keretek között végzett tevékenységeket, amelyek ténylegesen az önkormányzati feladatkörhöz kapcsolódó, települési szintű közösségi érdek körébe tartoznak. Ilyen lehet a közbiztonság fenntartásában jelentős erőfeszítéseket igénylő polgárőrség, a bölcsődés korú gyermekek ellátásában részt vállaló családi napközi, az egészséges életmódra és mozgásra nevelő, preventív hatású sporttevékenység, vagy a jelentős kulturális értékeket képviselő tevékenységek³ is. A Képviselő-testületnek, ezt a vizsgálatot a civil támogatásokhoz kötődő szabályozási rendszerének felülvizsgálat során elvégezve, lehetősége lesz a támogatási rendszerben történő preferencia-kijelölésre, és a támogatási konstrukció fentiek szerinti átalakítására.

Községünk hosszú évek óta igen eredményes és baráti kapcsolatokat ápol a bajor Altomünsterrel és az erdélyi Egeres Községgel. Ebből a kapcsolatrendszerből hagyományok és mély, generációkon is átívelő családi barátságok alakultak ki. Az évente megrendezésre kerülő, községünk önállóvá válását ünneplő Falunap rendezvénysorozata előtt, az egész falu szeretettel várja bajor barátaink érkezését, s az eseménysor megnyitását jelző szombat hajnali zenés

³ Ünnepekhez kötött nagyrendezvények: Nőnap, Anyák Napja, Gyermeknap, Kultúra Világnapja, Idősek Napja, Versünnap, Pünkösdi Dalostalálkozó, Szüreti Felvonulás, Adventi Ünnepek stb. A közösségi csoportokban, klubokban a település minden korosztálya megtalálható.

ébresztést, a bajor fűvös zenekar előadásában. Mikuláskor érkezik hozzánk a bajor „Santa Nikolaus” Adventkor pedig a Képviselő-testület küldöttsége viszi el a Téalapó ajándékot a két partnertelepülés gyermekei számára.

Történelmi távlatban rövid idő 20 év, mégis úgy érezzük, hogy mindaz, ami 1994. június 4-én a bajor Altomünster és a magyar Nagyvenyim települések között a partnerkapcsolati megállapodás kétoldalú aláírásával elkezdődött történelmi távlatokat nyitott meg mindkét közösség minden polgára számára. A partnerkapcsolat lényegét hosszútávra rögzítő megállapodás fő célul tűzte ki, hogy elmélyüljön a két ország és a két nemzet közötti barátság, hogy a partnerség az emberek közötti kapcsolatokat szolgálja, a tapasztalatcserét és együttműködést minden téren. A partnerséghez tartozik a két település közösségeinek mindegyik csoportja, s a megállapodás a népesség széleskörű képviselőjét támogatja. A megállapodás alapelvei a két település partnerkapcsolati bizottsága illetőleg munkacsoportja rendszeres működése révén immáron 20 éve megvalósulnak, az együttműködésben résztvevők köre folyamatosan bővül.

A 20 éves bajor partnerkapcsolatunk mellett a Nagyvenyimiek számára fontos szívbeli elköteleződés a Románia magyarlakta vidékén található Egeressel fennálló, 10 éves múltra visszatekintő kapcsolatunk is. A testvér-települési szerződés aláírása megnyitotta az utat egy gyümölcsöző baráti kapcsolat felé. Egeres kapcsolata korántsem reked meg a hivatalos kapcsolatok szintjén, hanem átfogja a település civil szervezeteit, lakóit, a szeretet jegyében. A két település közötti partnerségi megállapodás megszületését a helybéli román tanácsosok is messzemenően támogatták. A megállapodás szerint a felek kulturális, oktatási, gazdasági, szociális kérdésekben kívánnak együttműködni, cserekapcsolat révén szorosabbá fűzni az intézményes, de főleg az emberi kapcsolatokat. A megállapodás azzal a céllal jött létre, hogy elősegítse a baráti együttműködés kialakulását és elmélyítését. A felek céljuknak tekintik az országaik közötti jó szomszédi viszony települések közötti erősítését, a két ország európai integrációja szellemiségének jegyében. Megállapodtak a partnerek, hogy a településfejlesztési, valamint helyi szintű szociális, kulturális, sport, oktatási területen szerzett tapasztalataikat megosztják egymással. Elősegítik a hagyományok, kulturális értékek megismertetését a partnertelepüléseken, ezt elsősorban oly módon teszik, hogy a lehetőségekhez mérten támogatják a helyi egyesületek és más civil szervezetek bemutatkozását, kiállítások lebonyolítását. A felek elősegítik a helyi vállalkozások, gazdasági szervezetek kapcsolatteremtését, tapasztalatcseréjét is.

1.2 Az önkormányzat gazdasági helyzete és a működés tendenciái

1.2.1 Nagyvenyim vagyoni helyzete (közép- hosszú távú vagyongazdálkodási terv)

A település vagyonának értéke 2010-2014. évek viszonylatában nagyságrendileg 2,3-2,4 Mrd Ft-os értéket képvisel⁴. A vagyon legnagyobb értékű összetevője az ingatlanvagyon, mely a Nemzeti vagyon részét képező befektetett eszköznek minősül. A település forgalomképes, illetőleg hasznosítható üzleti vagyonnal csak nagyon csekély értékben rendelkezik, ezek jellemzően beépítetlen területek, építési céllal értékesíthetők. A már korábban vázolt történeti okok folytán a település művelésre hasznosítható földterületekkel nem rendelkezik, ipari hasznosításra alkalmas területének egy részén, megbontva az iparterület homogenitását jelenleg rossz anyagi körülmények között élő családok laknak. Iparosítási lehetőség a község gazdasági övezetében lévő magántulajdonú területek megvásárlásával, illetőleg az állami tulajdonban lévő mezőfalvi katonai bázis önkormányzatnak történő átadásával lenne lehetséges. Az önkormányzat év végi beszámolójának elkészítésekor nyilvántartott lekötött pénzállománya 38, 9 M Ft – 84,6 M Ft között mozog, a 2014. év végén ötéves időtávon szemlélve csúcserőértéket képvisel.⁵ A lekötött betétek az óvatos elemzés okán a kötelezettség-követelés egyenlegével korrigálhatók.⁶ A korrekcióval számított értékek a vizsgált öt évből kettőben (2010-ben és 2011-ben) jelentős negatív fedezettséget mutatnak, 2012-ben, 2013-ban javulót a tendencia, 2014-ben az érték kiváló, 50 M Ft feletti pozitív fedezettséget mutat. Vagyis a működési költségvetés egyensúlya mellett vagyoni helyzetünk a lekötött betétek kötelezettség-követelés egyenlegével korrigált értéke is jelentős pozitívumot mutat.

A fenti, relatíve kedvező vagyoni helyzet is szükség van az óvatos és a likviditás-biztosítást szem előtt tartó gazdálkodásra. Nagyvenyim Község 2012. november 27-én megalkotta a 16/2012 (XI.30.) számú rendeletét az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól, majd 2013. január 29-én kelt Határozatában elfogadta az önkormányzat közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét. A terv tartalmazza a vagyonhasznosítás formáit, a vagyon értékesítését és a bérlet útján történő hasznosítás szabályait.

⁴ 2010-ben: 2.389.156 e Ft, 2011-ben: 2.321.708 e Ft, 2012-ben: 2.154.285 e Ft, 2013-ban: 2.321.510 e Ft 2014. évben 2.425.625 e Ft.

⁵ 2010-ben: 79.454 e Ft, 2011-ben: 38.962 e Ft, 2012-ben: 59.052 e Ft, 2013-ban: 40.534 e Ft, 2014-ben: 84.658 e Ft.

⁶ a kötelezettségek és követelések egyenlege 2010-ben: 106.574 e Ft kötelezettséget mutat, 2011-ben: 93.049 e Ft kötelezettséget, 2012-ben 13.402 e Ft követelést, 2013-ban: 31.802 e Ft kötelezettséget és 2014-ben: 27.449 e Ft kötelezettséget mutat.

1.2.2 Nagyvenyim Nagyközség pénzügyi és költségvetési helyzete

Nagyvenyim Nagyközség működési költségvetése jellemzően egyensúlyi állapotot mutat. Az önkormányzati finanszírozás átalakítása évében a forráselvonások és konszolidációs aktívumok számunkra kedvezőtlen pénzügyi egyenleget keletkeztettek, ezért az önkormányzat kiegészítő működési támogatásért fordult a központi költségvetéshez. E kiegészítő működési támogatás elegendőnek bizonyult a stabil költségvetési helyzet beálltához. a vagyoni helyzet bemutatásakor jelzett forrás-eszköz viszonyok alapján a központi költségvetésből érkező normatív és feladatfinanszírozáshoz rendelt támogatások és a saját bevételek egyelőre fedezik a működési kiadásainkat. Amennyiben a működés körülményei drasztikusan nem változnak az önkormányzat likviditási helyzete rövid és hosszú távon biztonsággal fenntartható.

Az önkormányzati működés és költségvetési típusú gazdálkodás a kötelező és önként vállalt feladatok ellátáshoz kapcsolódó, illetőleg a fejlesztési célú kiadások körében viszonylagos sorrendiséget determinál. Azonban a felelős gazdálkodás követelménye nem jelentheti a helyzetelemzés alapján szükségesnek és indokoltnak mutatózó fejlesztések elmulasztását. Ezért a helyzetelemzésen alapuló problémafeltárás során megfogalmazott feladatok és fejlesztési elképzelések körében fokozott figyelemre van szükség a finanszírozási konstrukciók, források és az időtávok összehangoltságának biztosítására, a hosszú távú anyagi jellegű biztonság fenntarthatóságára, miközben a település egészének (minden dimenziójában értelmezendő) fenntartható fejlődését igyekszünk biztosítani fejlesztési tevékenységünk során.

Az önkormányzat által elfogadott 2015. évi költségvetés a Költségvetési törvényben foglaltak valamint a megkötött szerződésállományokban vállalt kötelezettségek teljesíthetősége, illetőleg a működési típusú kiadási tételek korábbi tapasztalatai alapján került, óvatos tervezéssel megállapításra. A költségvetés kiadási oldalán az összes tervezett kiadásból, a személyi jellegű juttatások 27,9 %-os, ennek járulékai 7,1 %-os, a dologi kiadások 23,4 %-os, míg a felújítások és beruházások együtt mintegy 40 %-os arányt képviselnek. A bevételi oldalon a működési célú támogatások 34,2 %-os arányt, a saját bevételek nagyságrendileg 20 %-os arányt, míg az átvett pénzeszközök 37,5 %-os arányt képviselnek. Az adatokból az látható, hogy a működés személyi jellegű kiadásai a központi támogatásokból nagyságrendileg fedezettek, ám a dologi és beruházási kiadások fedezetéhez az átvett pénzeszközökön túl a saját bevételek felhasználása mellett lekötött betétek beváltása is szükséges.

A költségvetés eredeti előirányzatának teljesíthetősége körében negatív kockázati tényező a nem tervezett és szükséges kiadások felmerülése (mely adódhat a folyamatban lévő beruházások előre nem látható problémáiból, beszerzési igényeiből). A bevételek nem tervezett növekedését pedig

függőben lévő támogatási tételek realizálása eredményezheti. A Gazdasági program készítésekor a bevételi irányú elmozdulás prognosztizálható, tekintettel a folyamatban lévő energetikai beruházás önerejének kormányzati támogatásáról szóló döntésre és egyéb várhatóan befolyó forrásokra. Ezzel együtt, figyelembe véve a demográfiai, és egyéb elemzések eredményeit, az infrastrukturális helyzet kihívásait (az már most látható, hogy az utak felújítása csak lakossági együttműködésben valósítható meg, mivel pályázati forrás hiányában, saját erőből 50 évre lenne hozzá szükség) látható, hogy már középtávon szükséges a saját bevételek arányának növelése. Ennek lehetséges és szükséges módozatai a közteherviselés igazságos megvalósulását biztosító kommunális jellegű helyi adó visszaállítása (amely minden környező településen működik), saját, önkormányzati tulajdonú cég vállalkozási bevételeinek realizálása (aminek az eddigihez viszonyítva többlet hozadéka lehet az ÁFA visszaigényelhetősége is), vagy a helyi szintű osztársadalmi érdekből szükséges fejlesztésekbe történő lakossági forrásbevonás, illetőleg ezen elemek kombinációja. A saját bevételek növelésének lehetőségei jogszabályi keretek alapján adóttak, azonban mind az adórendszerbe történő beavatkozás, mind a lakossági forrásbevonás körében fokozott figyelemmel kell a lakosság teherviselési képességére lennünk.

1.2.3 Az előző ciklusprogram végrehajtottságának értékelése

A Képviselő-testület 2010-2014 közötti ciklusprogramja az alábbi fejezeti rendszerben tartalmazta az önkormányzat négyéves feladattervét:

- Településfejlesztés, településrendezés, környezetvédelem
- Vállalkozások támogatása, fejlesztése
- Egészségügyi és szociális ellátás, szolgáltatás
- Óvodai ellátás, általános iskolai oktatás
- Kultúra, egészséges életmód, sport, civilkapcsolatok kérdése
- Közlekedés, út, közmű, hírközlés, energia
- Közrend, közbiztonság
- Művelődés, sport, külföldi kapcsolatok
- Közigazgatás

A program megvalósítása néhány területen nem vagy csak részben történt meg. A folytonosság igénye okán, ahol az jelenleg is szükséges és indokolt, a Képviselő-testület Gazdasági programjának megvalósítása során igyekszik e feladatok és célkitűzések realizálásán:

- *Az önkormányzat rendelkezik értékesíthető beépíthető ingatlanokkal, új területek belterületbe vonása jelenleg nem aktuális.*

- *Az önkormányzati épületek egy része felújítása megtörtént, vagy folyamatban van, új releváns, az épület építészeti jellegű felújítására vonatkozó igény nincsen, van viszont elodázhatatlan gépészeti igény az iskola fűtési rendszerének korszerűsítésére. Az utak, járdák felújítása csak nagyon csekély mértékben történt meg, e problémára közösségi forrásbevonás útján kell azonnali megoldást kidolgoznia az önkormányzatnak.*
- *A település geológiai felmérése a felszíni vízelvezetési problémák rendezésének szükséges feltétele.*
- *Nem került sor települési stratégia megalkotására. Ennek szükségessége a 2014-2020-as uniós tervezés ciklus lehetőségeihez illeszkedve a Gazdasági programra épülően szükséges.*
- *A temető új részének megnyitása nem történt meg, az e körben végzett előkészítő tevékenység eredményeinek feltérképezése után ez a feladat csak rövid ideig odázható, a ciklusban vélhetőleg meg kell tennünk ezt a helyhiány elkerülésére.*
- *A korábbi Tsz major helyzetének és az ehhez kapcsolódó lehetőségek feltárása szükséges.*
- *A szennyvízrendszer II. ütemének lezárultával a lakossági rákötések számbavétele, a vízi-közmű vagyron teljes körű rendezése, a műszaki problémák orvoslására alkalmas konstrukció kidolgozása valamint a szolgáltató és a DVCSH jogvitájának mielőbbi lezárása szükségeltetik ebben a ciklusban.*
- *A zöldterületek gondozására, illetve a zöldhulladék kezelésére alkalmas viszonyok, megoldások kidolgozása szükséges.*
- *Az illegális személerakók megszüntetése továbbra is fennálló feladat.*
- *A szelektív hulladékgyűjtés zsákos elszállítással megoldott a településen. Annak vizsgálata szükséges, hogy hogyan lehetne gyűjtőszigetet elhelyezni a településen.*
- *Új játszótér kialakítására került sor az előző ciklusban, önerős önkormányzati beruházásban és szülői támogatással az iskolában is volt fejlesztés. Emellett a Kamasztanya beruházása is megvalósult, bár ennek elnyert támogatását sajnálatos módon elvesztette az önkormányzat. A megvalósult játszótereken folytatott hatósági ellenőrzés hiányosságokat állapított meg a községi játszótereken, egyes játékokat balesetveszélyessé minősítve. Ezért a játszóterek szabványosságának biztosítása és biztonságosságuk fenntartása kiemelt feladat kell, legyen.*
- *A rendezési tervben és más jogszabályainkban foglaltak betartatására hangsúlyt kell fektetnünk, ebben a polgárőrségre és esetlegesen a körzeti megbízottra támaszkodhatunk.*

- *Ipari park kialakítására nem került sor, erre a jelenlegi ciklusban is csak korlátozott feltételekkel lesz lehetőség. E célra a mezőfalvi laktanya állami átadásával, vagy a baracsi határban lévő magántulajdonú területek (baromfitelep) megvásárlásával és 100, vagy közel 100 %-os támogatási intenzitású pályázat esetén nyílik mód. Új ipari park kialakításának potenciális lehetősége mellett nagyobb hangsúlyt kell fektetni a meglévő iparterület homogenitásának és színvonalának rendezésére, az ott vállalkozási tevékenységet végző cégek, vállalkozók szakmai – környezeti igényének emelésére. Amennyiben mód nyílik rá, a területen lévő lakáscélú használat megszüntetése, a terület fejlesztésére, kifejezetten a vonalas infrastruktúra terén, a szomszédos lakóövezet békéjének növelése a teherforgalom elvezetésének megoldásával.*
- *A vállalkozói körrel fennálló kapcsolatrendszer bővítése, koordinációs és orientációs tevékenységgel hozzájárulni a vállalkozói aktivitás fejlődéséhez.*
- *Az egészségügyi és szociális ellátások működésének értékelése szükséges, az e területen megmutatkozó új igényeknek és azok teljesíthetőségének feltárása szempontjából is. Vélhetőleg a ciklus során szükséges lesz új ellátási formák bevezetése is (házi segítségnyújtás, otthonápolás, egyéb). Az esetlegesen súlyosbodó problémákra való minél gyorsabb reakálási képesség kialakítása különböző jelzőrendszeri módszerrel és/vagy biztonság növelő eszközök beszerzésével. A prevenciós szűrési lehetőségek bővítése.*
- *A 2010-2014 közötti ciklusprogramban tervezett, útügyi, vízelvezetési és közlekedés-biztonsági fejlesztések lehetőségeinek feltárása, pályázati támogatások segítségével történő megvalósításuk.*
- *A körzeti megbízott és a polgárőrség támogatási lehetőségeinek felülvizsgálata, illetve további biztonsági, közbiztonsági fejlesztések és a védelmi rendszer fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata szükséges.*
- *Az iskola kapacitásnövelési igénye a művelődési ház és könyvtár kiköltöztetését teszi szükségessé. Meg kell vizsgálni egy új ingatlan többütemes építésének lehetőségeit, illetve ennek alternatíváit.*

- *A sportpályai öltöző építéséhez a sportegyesület elnyert pályázata ellenére sem tudott az önkormányzat sem átmeneti, sem vissza nem térítendő támogatást nyújtani a ciklusprogramban vállaltak ellenére. A sportpálya használatába adásával kapcsolatos együttműködés és a civil szervezetek támogatási rendszerének szabályozása felülvizsgálatát meg kell tenni.*
- *A lakossági kommunikáció és a civil szervezetek informatív, koordinatív és operatív támogatásának új lehetőségeit fel kell térképezni. Meg kell vizsgálni egy (akár árbevétel szerző módon működő) fejlesztési iroda cikluson belüli létrehozásának lehetőségét.*
- *Az önkormányzat, illetőleg polgármesteri hivatal humán erőforrás-ellátottsága alapvetően jó. Tekintettel azonban az elmúlt időszakban bekövetkező feladatbővülésre, az aljegyzői státusz betöltése még az idei évben szükséges, a hivatali eszközállomány megújítása pedig elengedhetetlenül fontos a minőségi munkavégzés biztosíthatósága érdekében.*

1.2.4 Folyamatban lévő beruházások, fejlesztések

A gazdasági program elfogadásakor a KEOP-5.5.0/B/12-2013-0312 azonosítószámú, „Nagyvenyim Község egyes közintézményeinek energetikai korszerűsítése” tárgyú elnyert pályázat keretében az óvoda és a polgármesteri hivatal energetikai korszerűsítésének záró akkordjait éljük és készülünk az iskola napelemes rendszerének telepítését célzó beruházás közbeszerzési eljárásának megindítására, mivel ennek támogatottságáról már értesítő levelet kaptunk, a támogató okiratot várjuk. Folyamatba van a Szent Bernát Arborétumban elhelyezendő Vendel Atya emlékét őrző térinstalláció kivitelezésének előkészítése.

1.2.5 A különböző szintű fejlesztési programokhoz való illeszkedés, érintettség vizsgálata

„A gazdasági program, fejlesztési terv – a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.”

A gazdasági program helyzetelemzési részében feltárt problémapontokra adandó válaszoknak illetőleg a megfogalmazódó fejlesztési elképzelések összhangban kell lenniük úgy a 2014-2020-as uniós tervezési ciklusra szóló operatív programokkal, a megyei fejlesztési tervben foglalt célkitűzésekkel és a megvalósítás finanszírozását biztosító Terület- és Településfejlesztési Operatív Program prioritásaival és intézkedéseivel.

Ezek közös jellemzői a helyi érdekű integrált gazdaságfejlesztés és az integrált településfejlesztés preferenciája, a vidékfejlesztési területen közösségvezérelt helyi fejlesztések és a térségi közösségépítés által az öngondoskodásra képes térségek létrejöttének elősegítése, támogatása, kisebb számú, átlátható, több évre előre tervezhető program igénye, más megközelítésben esetleg egymásra épülő projektek is. A legmeghatározóbb jellegzetesség a térség-specifikus erőforrásokra épülő gazdaságfejlesztés domináns aránya, illetőleg a foglalkoztatottság bővítésének releváns igénye, az üzleti vállalkozások számára vonzó települési környezet által.

Nagyvenyim Gazdasági programjában felvázolt jövőképe illeszkedik ezen elvekhez. A Fejér Megyei Integrált Területi Program (ITP) szakmai feltételrendszerét megismerve állítottuk össze a Gazdasági programunk TOP-ból finanszírozni szándékozott projektek listáját, az alábbiak szerint.

1.3. Számunkra legjelentősebb kérdés a közlekedésfejlesztési terület. Itt a munkaerő mobilitását ösztönző útfejlesztést kell megvalósítanunk. Tervezett utunknak két szakasza van, a 6219-től kell egy szakaszt kialakítani az iparterület melletti „csomópontig”, ahonnan tovább a Mélykút

településrész irányába. Az 1. szakasz 2,5 km, a 2. szakasz 5 km hosszú. Ez a két útszakasz jelentené a település két részének összeköttetését, tényleg a kitűzött fejlesztési célt megvalósítva. Az 1 szakasz csekély iparunk és a közeli lakossági szomszédság békés egymás mellett élését megalapozó út lenne, amely a mélykútiak anyatelepülés és Mezőfalva felé vezető közlekedési lehetőségét is biztosítaná.

1.4. Foglalkoztatás és életminőség javítás körében az óvodában szeretnénk egy tornaszobát kialakítani, egy külön épületben akár könnyű/fa szerkezetes épülettel, az udvart fejleszteni illetve egy játéktárolót építeni az előzőhöz hasonló módon.

2.1 Csapadékvíz-elevezetés körében tervezzük a településen a rendszer további bővítését.

3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztésben szükség lenne A) kerékpárosbarát településrészek kialakítására, kerékpárúttal, tárolókkal (iskola, óvoda felé vezető utak, részek, buszmegállók), B) autóbuszpálya fejlesztésre „új helyi útvonal” körében, buszvárók felújításával, egy buszforduló átalakítással, felújítással és a C) forgalomlassítás és terelőszigetek kialakításával. Ebben a támogatási konstrukcióban van lehetőség kisbusz beszerzésére is.

3.2 A nyár végéig megoldandó a művelődési ház, vagy inkább könyvtár iskolából való kiköltöztetése. Amennyiben ez egy többütemű építkezés I. ütemének megépítésével megtörténik, az önkormányzati tulajdonú épület energetikai fejlesztése (napelemek elhelyezése) pályázható lehet, az iskola fűtése korszerűsítése mellett (ha ez addig más forrásból nem lesz biztosítható).

4.1 Az egészségügyi alapellátás körében a távoli településrész rendelőjét kellene felújítanunk, megújuló energia hasznosítással, a helyi központi ügyeletnek egy garázst építenünk, a fogorvosnak egy új széket beszerezni, a védőnők és a rendelők részére további eszközbeszerzéseket.

4.2 sürgős, és fontos, soká nem halasztható a szociális alapszolgáltatásaink bővítése, viszont ennek aztán költségvetési hatásai lesznek a későbbiekben. Indítanunk kellene házi segítségnyújtási (esetleg otthonápolási) szolgáltatást. A meglévő egészségügyi és szociális funkciók, valamint ezek bővítése új teret kaphatna az új Községi ház egyik ütemében megépítendő szárnyban.

4.3 (időközben megszűnt intézkedés helyett életbe lépő által) az önkormányzati feladatellátás körében az előző épületbővítéssel együtt az akadálymentesítés is pályázható.

5.1 a foglalkoztatási paktumok körében szeretnénk megalapozó tanulmányt, HFS-t (Helyi Foglalkoztatási Stratégiát), tanácsadási tevékenységet, és megállapodások elkészítését a Megyei Paktum alá becsatornázott konstrukcióban.

A Képviselő-testület az adott pályázati lehetőségek függvényében az alábbi célkitűzéseket, fejlesztési feladatokat fogalmazta meg a gazdasági programja körében:

Helyi piac kialakítása
Csapadékvíz elvezetési rendszer kiépítésének folytatása
Közösségi közlekedés fejlesztése
Járési kerékpárút kiépítése
Biztonságos közlekedés kialakítása
Iskola – Művelési Ház energiahatékonyság növelése
Laktanya gazdaságfejlesztési célú hasznosítása (Mezőfalvával közösen)
Belterületi utak helyreállítása
Buszvárók felújítása, kerékpártárolókkal
Köztemető felújítása, bővítése urnafülkék kialakítása
Településközpont fejlesztése parkosítással
Településközpont fejlesztése közlekedésszervezéssel
Közösségi (művelődési és egyéb) ház építés, bővítés
Zöldhulladék feldolgozó telep kialakítása
Mélykút vízvezeték építés
Mélykút közvilágítás fejlesztés
Mélykút orvosi rendelő fejlesztés
Mélykút közösségi ház kialakítása
Iparterület felé történő közlekedés biztosítása útépítéssel 6219 felől
Iparterület felé történő közlekedés biztosítása útépítéssel Mélykút felől
Óvodai tornaszoba kialakítása
Közösségi tér kialakítása bel- és kültérben
Családi napközi fejlesztése
Arborétum és Rendház fejlesztése
Gyűjtemények létrehozása kiállítótér kialakítása
Útjelző táblák cseréje
Iskola tornaterem fejlesztése
Civilek tevékenységének fejlesztése
Egészségügyi fejlesztések
Infrastruktúra-fejlesztés egészségügyi ellátáshoz - garázs
Iparterület-fejlesztés Baraccsal közösen (Tyúktelep)

A fenti fejlesztési elképzelések gyakorlatilag a Projektötlet szintjén megfogalmazott idealisztikus elképzelések. A Helyzetelemzés-helyzetértékelés körében feltárt problémapontokra történő reagálás. Az uniós támogatási rendszer jelenlegi ismeretében a Gazdasági program elkészítésekor még nem látható a TOP-on kívüli pályázati rendszerek várható kiírásaihoz való illeszkedés.

A gazdasági program megvalósíthatósága ezért igényli annak folyamatos aktualizálását a pályázati rendszerek megismerésével párhuzamosan. Ezért az önkormányzati működés során megvalósuló folyamatos projektgenerálási, támogatásorientáló tevékenység kifejezetten nagy jelentőséggel bírhat.

Ki kell térni a fejlesztési elképzelések és a település viszonyának kiterjesztett értelmezésére is. Hiszen a település fejlődése nem csupán az önkormányzat kezében van. A helyzetértékelés-helyzetfeltárás körében érintett problémapontok megoldásának sikerét a településen élő lakosság, az itt tevékenykedő szervezetek (civiliek, vállalkozások) és az önkormányzat minél szélesebb körben és minél tartalmasabban megvalósuló együttműködései alapozhatják meg leginkább. Ezért az e szervezetekkel történő stratégiai jellegű, tudatos együttműködés nagy fontossággal bír a jelen ciklusban rendelkezésre álló nagytömegű támogatás minél hatékonyabb elérése, minél hatékonyabb hasznosítása szempontjából.

A Gazdasági program társadalmi elfogadottsága a megvalósíthatóság egyik sikerfeltétele. Ezért a Képviselő-testület a program elfogadása előtt társadalmi vitát kezdeményez, melynek során igyekszik a különböző társadalmi csoportok érdek-és értékartikulációi alapján a minden érintett számára elfogadható jövőkép kialakításán, úgy az általános célok meghatározása során, ezek konkretizálása, illetőleg a célsorrend meghatározása során.

1.3 SWOT analízis (külső-belső környezetelemzés)

A Gazdasági program helyzetelemzési fejezetiben tett megállapítások és következtetések alapján az önkormányzati működés egyes (önmagában is összevont) területeire jellemző külső-belső környezeti tényezők az alábbiakban foglalhatók össze a kellő komplexitás igényével. A környezeti tényezők vizsgálata alapján a település **megkülönböztető stratégiájának** követelményeit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

A helyi gazdaság- és településfejlesztésre fókuszáló, hosszú távú szemléletű, a rendelkezésre álló kapacitások kihasználtságának javítására és a szükséges erőforrások biztosítására törekvő, új, markáns településimage-t létrehozó és azt tudatosan kommunikáló, az eddiginél sokkalta szélesebb körben működő együttműködési háló kialakítását célzó stratégia.

SWOT	SEGÍTIK a célok elérését	GÁTOLJÁK a célok elérését
BELSO TÉNYEZŐ (Szervezeti jellemzők)	Erősségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - tudatos tevékenység a területi és környezeti lehetőségek kihasználására - környezeti értékek megóvása iránti elkötelezettség - törekvés a fiatalság helyben tartására - intézményi feltételek kiválósága <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - tudatosság a pályázati lehetőség kihasználásában, célzott előkészítési munka - együttműködési készség a vállalkozásokkal, civilekkel és a lakossággal - célzott, vizsgálatra alapozott adópolitika - HFS kidolgozásának szándéka, személyes informáltság az egyes emberek helyzetéről <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - fokozott figyelem az egészségügy és szociális terület felé - e területek támogatására való elkötelezettség, szakterületek közvetlen képviselője a testületben - önkormányzati támogatási rendszer felülvizsgálata - teherviselési halandóság az önkormányzatnál a terület fejlesztése céljából	Gyengeségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - direkt ráhatás hiánya az adottságok alakulására, nagy tehetetlenség - a közösségi és a személyes érték – és érdekkülönbözőség kezelési nehézségei - vonzó munka és jövedelmi viszonyok teremtésének korlátozottsága - az igények korlátozott kielégíthetősége <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - csekély a fejlesztések önerős megvalósítására fordítható szabad forrás - a saját bevételek (iparüzési adó) alacsony aránya a bevételek között - a működési kiadások alacsony központi finanszírozottsága - közmunka program egyenetlenségei <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - a növekvő kiadás igényektől elmaradó finanszírozási lehetőségek - a központi szabályozottság jelentős terheket ró ránk - megállapodási rendszerek hiánya, a kellő biztonságot nyújtó szabályozás jelentős joganyag elkészítését igényli - a források biztosítására, „alapok” létrehozása
KÜLSŐ TÉNYEZŐK (Környezeti jellemzők)	Lehetőségek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - kedvező területi helyzet - jó mezőgazdasági adottságok - növekvő népesség tendenciája - kedvező képzettségi viszonyok <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - stabil és javuló makrogazdasági környezet - kiepített közszolgáltatások - nagyszámú vállalkozás a településen - a környezetünkhöz képest kedvezőbb foglalkoztatottság - kiváló humántőke a település-működtetésben <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - magas szolgáltatási színvonal, jó munka-körülmények az egészségügyben - egészségügyi funkciók kedvező elérhetősége - kedvező sportolási kínálat, intézményi támogatottság - kultúra és civil társadalom együttműködése	Veszélyek <u>Földrajzi, környezeti, demográfiai adottságok:</u> - területi helyzet kihasználatlansága - művelésből kivonás korlátozottsága - növekvő közszolgáltatási igények - eláramló fiatalság <u>Infrastruktúra, gazdasági potenciál, közigazgatás:</u> - külső válsághatások begyűrűzése az országba - infrastruktúra amortizáltsága, rossz út - kevés, gazdaságilag stabil vállalat - az Agrospeciál Kft. iparüzési adómentessége - KVJ munkaerőigénye helyben nem kielégíthető <u>Oktatás, egészségügy, sport, kultúra, civilek:</u> - idősödő, vagy éppen gyermeket vállaló egészségügyi személyzet - felújításra szoruló eszközállomány gyenge finanszírozottság (Mélykút) - sportegyesület bizonytalan helyzete - civil társadalom eltérő szervezettsége - önfinanszírozottság hiánya

2 Nagyvenyim jövőképe

2.1 A fejlesztési területcsoportok „cél-eszköz-forrás” struktúrája

2.1.1 Gazdaság – és településfejlesztés

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
Saját bevételek értékbeli és aránybeli növelése Foglalkoztatottság növelése Az ipari termelésre alkalmas területek lehetséges növelésének feltérképezése Iparterület homogenitásának és rendezettségének növelése A kihasználatlan területeket fel kell térképezni, célirányos hasznosításukat megkezdeni Ipartelepítés elősegítése A településen működő vállalkozások (ipari, mezőgazdasági termelők, szolgáltatók) tevékenységének segítése infrastrukturális fejlesztésekkel és informatív eszközökkel A helyi vállalkozások helyi fejlesztésekbe történő bevonhatóságának elősegítése A község területén történő befektetések növekedése	Vállalkozói adatbázis felhasználóbarát megalkotása „Vállalkozói térkép” Lakossági munkerőpiaci potenciál növelése informatív támogatással, képzéssel paktumok útján Helyi Foglalkoztatási Stratégia (HFS) megalkotása Vállalkozási kommunikáció erősítése Vállalkozásbarát környezet kialakítása 6219 –es út –Iparterület – Mélykút összekötése Széleskörű együttműködési kör kialakítása... A fejlesztési tevékenységek megfelelő előkészítése, tervezése Helyi kedvezményrendszerek kialakítása Községi honlapon történő információs lehetőség biztosítása Befektetés-ösztönzés Célzott és átgondolt adópolitika Részvétel, vagy támogatás az ipari, szolgáltatói környezetet fejlesztő infrastrukturális beruházásokban	Megyei Fejlesztési Terv (MFT) Terület- és településfejlesztési Operatív Program (TOP) forrásokra történő pályázatok benyújtása A 2014-2020-as tervezési ciklus más Operatív Programjain való indulás Saját források címzett felhasználása (pályázati forrás hiányában) a költségvetési lehetőségek alapján Lakossági forrásbevonást és szponzorációt lehetővé tévő rendszerek kidolgozása, Alapok létrehozása Nagyvenyimért Közalapítvány új tartalommal való megtöltése a fejlesztési célok teljesülésének elősegítése érdekében

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve-közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az önkormányzatot.

2.1.2 Idegenforgalom-turisztika

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
Az országos jelentőségű turisztikai irányokhoz való kapcsolódások kialakítása Térségi együttműködések útján turisztikai célterületté válás (az arra alkalmas célcsoport számára és tematika mentén) Meglévő, turisztikai vonzerőt képviselő értékeink ápolása, fejlesztése Turisztikai szálláshelyekhez kapcsolódó szolgáltatási kör bővülésének elősegítése Turisztikai szálláshelyeink kihasználtság növeléséhez való hozzájárulás Rendezvényszám növelése	Lobbytevékenység az országos kerékpáros és gyalogos túraútvonalak nyomvonalának körében (Euro Velo 6 Duna jobb partján) Közösségi, térségi összefogás, közös forrásteremtés Egynapos turisztikai attrakciók létrehozása, marketing támogatásuk Turisztikai és idegenforgalmi tevékenységet végzők informatív támogatása Együttműködések létrehozása közös marketingre (az önkormányzattal és egymással) Szezonalitáshoz és célcsoportokhoz rendelt célzott marketingakciók segítése A település idegenforgalmi típus meghatározása, ehhez rendelt célzott informatív támogatások nyújtása Községi arculat alakítása településmarketing, település image meghatározása Nyomtatott községi termékeken turisztikát előmozdító információk megjelenítése Lokálpatriotizmus tudatos erősítése	TOP (Terület- és településfejlesztési Operatív Program) és vidékfejlesztési források CLLD („közösségvezérelt helyi fejlesztések”) Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében (fejlesztési iroda létrehozása a lehetőségek függvényében)

2.1.3 Társadalmi kapcsolatok

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
A településen működő civil szervezetek, társadalmi kezdeményezések megőrzése, fejlesztésükben való részvétel, és segítség Civiljeink (jogi és nem jogi értelemben vettek egyaránt) támogatottságának növelése Együttműködések előmozdítása és elmélyítése	Kapcsolatok kialakulásához, fejlesztéshez alkalmas közeg megőrzése és tovább fejlesztése, alkalmas tér és idő (események) által Egységes, az önkormányzat érdekeit és értékrendbeli preferenciáit megjeleníteni képes, pályázati alapú támogatási rendszer, vissza nem térítendő és visszatérítendő támogatásokkal, a visszatérítendő támogatások esetén alkalmazni szükséges, a felelős gazdálkodás szabályainak megfelelő, kellő garanciális biztosítékokat tartalmazó rendelkezésekkel.	TOP és vidékfejlesztési források CLLD Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében (fejlesztési iroda létrehozása a lehetőségek függvényében)

2.1.4 Munkahelyteremtés

CÉLOK	ESZKÖZRENDSZER	FORRÁSBIZTOSÍTÁS
A településen működő vállalkozások, és a vállalkozásfejlesztésben tevékenykedő civil szervezetek, foglalkoztatás-ösztönző társadalmi kezdeményezések megőrzése, fejlesztésükben való részvétel, és segítség A vállalkozások közti, továbbá a vállalkozók és civilek közötti együttműködések előmozdítása és elmélyítése	Kapcsolatok kialakulásához, fejlesztéshez alkalmas közeg megőrzése és tovább fejlesztése, alkalmas tér és idő (események) által	TOP (Terület- és településfejlesztési Operatív Program) vidékfejlesztési források CLLD (közösségvezérelt helyi fejlesztések), ágazati és területi Operatív Programok Sajátforrások a költségvetési lehetőségek függvényében Koordinációs és operatív segítségnyújtás stratégiai együttműködések és pályázatok körében (fejlesztési iroda létrehozása a lehetőségek függvényében)

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat. A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az önkormányzat:

- a fejlesztési elképzeléseknél meghatározottak szerint segíti a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- hozzájárul ahhoz, hogy az egyéni vállalkozói kedvet élénkítse, a munkanélküliek számára olyan fórumokat szervez, melyen megismerhetik az egyéni, illetve családi vállalkozások lehetőségeit, adópolitikájával segíti ezen vállalkozások megerősödését,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal,

A közfoglalkoztatási terv előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közmunka ideje munkavégzésnek minősül, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi központ pályázati finanszírozásával) tud ellátni közcélú feladatokat.

A közmunkások foglalkoztatásával kapcsolatban az önkormányzat:

- minden évben megalapozott közfoglalkoztatási tervet készít, ennek keretében megvizsgálja a közmunkások foglalkoztatásának lehetőségeit, összehangolja a feladatokat és az érintett személyek tudását és tapasztalatát,
- kihasználja a közmunkával való foglalkoztatás finanszírozási előnyeit.

2.2 A településfejlesztési politika célkitűzései által meghatározható programpontok

Településrendezési terv – felülvizsgálatának elvégzése

Pályázati rendszerek – a folyamatos informáltság szakmai hátterének szerződéses megteremtése, a lehetőségek, célhoz rendelt maximális kihasználása

Adópolitika – a helyi adórendszerrel szembeni követelmények megfogalmazása, számszerűsített célmeghatározással

Közigazgatás – humán erőforrás színvonalának megőrzése, fejlesztése, a közigazgatást szolgáló eszközállomány folyamatos megújítása

Épített és természeti környezet védelme – védelemre és segítségre szoruló környezeti elemek meghatározása, a céloknak és a lehetőségeknek megfelelő fejlesztések elvégzése

Lakás-, épület-, és ingatlangazdálkodás – ingatlanvagyonunk megőrzése és gyarapítása közösségi funkciók ellátásához, építési telkeink hatékony hasznosítása

Felszíni vízelvezetés – legalább egy újabb, veszélyeztetett településrész felszíni vízelvezetési programjának megvalósítása, lehetőség szerint a település egészére vetített, az úthálózat felújításához igazodó tervezése

Csatornaközmű – a közmű biztonságos és költséghatékony üzemeltetési feltételeinek biztosítása, a nagyátemelő térsége szaghatás alóli mentesítésének lehetőségeihez mért megoldása

Köztemető fenntartás, fejlesztés – az üzemeltetővel meglévő megállapodás áttekintése, további együttműködési lehetőségek keresése, új temetőrész megnyitásának előkészítése, urnafalak bővítése

Helyi közutak – a leromlott úthálózat mielőbbi felújítását lehetővé tevő, lakossági forrásbevonást is tartalmazó finanszírozási konstrukció kidolgozása és elindítása, a település útjainak felújítása minél rövidebb időszak alatt, egységes minőségi színvonalon.

Parkolási lehetőségek - építési munkálatokkal járó fejlesztések körében a parkolási lehetőségek bővítésének felmérése, lehetőség szerinti megtervezése, új parkolók építése

Köztisztaság, hulladékgazdálkodás – a szelektív és környezetkímélő gyűjtési megoldások szolgáltatói biztosításának elősegítése

Katasztrófa- polgári védelem, közbiztonság – közösségi biztonsági háló korszerűsítése, fejlesztése, kamerarendszer bővítése, polgárőrséggel történő együttműködés kidolgozása, jelzőrendszeres szolgáltatás kialakíthatóságának vizsgálata

Energiahatékonyság – további, a település energiahatékonyságát javító beruházások elindítása a pályázati lehetőségek és műszaki indokoltság függvényében.

Oktatás, nevelés – meglévő (anyagi és nem anyagi) értékeink megóvása és fejlesztése, intézményi együttműködések és az oktatás, nevelés infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével

Egészségügyi ellátás – az ellátási színvonal biztosítását és fejlesztését célzó rendezvények, eszközbeszerzések, prevenciós célú, esetleg diagnosztikai jelentőségű fejlesztések a pályázati lehetőségek függvényében. Egészségfejlesztési koncepció felülvizsgálata.

Szociális ellátás – a jelenlegi szociális ellátottság szintjének megtartása és új alapszolgáltatások létrehozása amennyiben az szükséges és lehetséges, a jelzőrendszer hatékonyságának javítása

Gyermekek- és ifjúságvédelem - a jelenlegi ellátottság szintjének megtartása és új alapszolgáltatások létrehozása amennyiben az szükséges és lehetséges, a jelzőrendszer hatékonyságának javítása

Közösségi tér, közművelődés, tudományos és művészeti tevékenység, kultúra, sport – új, a komplex funkciókat ellátni képes közösségi ház építése több ütemben, amelynek I. üteme azonnali megoldást nyújt az iskolában működő könyvtár, illetőleg az iskolai kapacitás-növelési igény problémájára.

Településüzemeltetés – saját településüzemeltető társaság létrehozásának vizsgálata (településüzemeltetés műszaki és személyi feltételrendszerének javítása, bevételszerzési lehetőségek és Áfa-visszaigénylési pozíció megteremthetősége).

3 A Gazdasági program megvalósíthatóságának forrásbiztosítása

A gazdasági program egyes célkitűzései pénzkiadás nélkül, míg más célok jelentős kiadással valósíthatók meg (beruházási jellegű, vagy üzemeltetési/működési jellegű kiadások). A Gazdasági program egyes célkitűzései megvalósítása jelentős bevétellel is járhat. Az egyes programpontok előkészítése során teljes körűen számba kell venni az adott projekt megvalósításával várható költségvetési hatásait (a beruházási kiadások és működtetési költségek mellett amennyiben van ilyen, az általa generált költségcsökkenést, megtakarítást is).

Az önkormányzat a Gazdasági programjában meghatározott célkitűzései megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Az önkormányzat (sajátos) működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, és a hozzárendelt célok teljesülése esetén hatékony eszköze az önkormányzat saját forrásának növelésére.
- A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket. A feladatok olyan formában, illetve feltételekkel történő megteremtésére törekszik, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja.
- Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására (az esetleges bérbeadás lehetőségére), valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- A képviselő-testület figyelemmel kíséri a befektetéseit, értékpapírjait, megvizsgálja a lehetséges hozamokat, hasznokat.
- Az önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg, korábbi, működése vagy beruházásai körében keletkezett vagy átvett forrásait pedig ezen pályázatok önerejének biztosításához használja fel elsődlegesen.
- A képviselő-testület körültekintően jár el akkor, ha az önkormányzat fejlesztése a pénzügyi stabilitását nem veszélyeztető, a rövid és hosszú távú likviditásának fennmaradását biztosító –a fejlesztés megvalósításához szükséges- hitelfelvétel mellett valósítható meg.